

Ari Huhta & Dmitri Leontjev

Kieltenopetuksen varhentamisen kärkihankkeen seurantapilotti

Loppuraportti

Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jyväskylän yliopisto

**Kieltenopetuksen varhentamisen kärkihankkeen seurantapilotti
Loppuraportti**

Julkaisija:
Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
<http://www.jyu.fi/solki>

© Jyväskylän yliopisto/Soveltavan kielentutkimuksen keskus ja kirjoittajat

**Kieltenopetuksen
varhentamisen
kärkihankkeen seurantapilotti**

Loppuraportti

Ari Huhta
Dmitri Leontjev

Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jyväskylän yliopisto
2019

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Oppilaat	2
2.1 Oppilaskysely	2
2.1.1 Lyhyesti oppilaiden taustasta	2
2.1.2 Oppilaiden suhtautuminen englannin kieleen ja englannin kielen opiskeluun.....	3
2.1.3 Oppilaiden oma arvio englannin kielen osaamisestaan.....	4
2.1.4 Englannin kielen käyttö vapaa-ajalla	7
2.2 Oppilaiden suoriutuminen kielitehtävissä	8
2.2.1 Englannin sanaston laajuus	8
2.2.2 Englannin- ja suomenkielisen kirjoitetun kielen hahmottaminen	9
2.2.3 Ensimmäisen luokan oppilaiden englannin suullinen kielitaito	11
2.2.4 Yhteenveto kielitehtävistä	12
2.3 Pohdintaa oppilaisiin kohdistuneesta tutkimuksesta	14
2.4 Tutkimusvälineistä	15
3. Opettajien kokemukset varhennetusta englannin opetuksesta	17
3.1 Opetuksen jakaminen kielittäin, vuosiluokittain ja oppimäärittäin.....	18
3.2 Varhennettua kieltenopetusta antavien opettajien taustasta	19
3.3 Varhennetun kieltenopetuksen käytännön järjestelyistä	21
3.4 Varhennetun kielenopetuksen järjestelyt koulussa ja kunnassa	22
3.5 Opettajien näkemys varhennetun kieltenopetuksen käytännöstä	24
3.6 Opetuksen käytäntöä	27
4. Oppilaiden huoltajien näkemykset varhennetusta kieltenopetuksesta	31
4.1 Huoltajien tausta.....	31
4.2 Oppilaiden tausta huoltajan raportoimana.....	32
4.3 Huoltajien käsitykset varhennetusta kielenopetuksesta.....	33
5. Yhteenveto ja loppusanat	37
Liite 1	
Liite 2	

Lista kuvista

Kuva 1. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio englannin kielen käytöstään koulun ulkopuolella.	7
Kuva 2. Opettajakysely. Varhennetun kielenopetuksen jakautuminen eri kieliryhmiin.	18
Kuva 3. Opettajakysely. Varhennetun kielenopetuksen jakautuminen eri vuosiluokille.	19
Kuva 4. Opettajakysely. Opettajien opetuskokemus, jakauma opetusvuosien mukaan.	
Kuva 5. Opettajakysely. Opettajien opetuskokemus kohdekielen opetuksessa, jakauma opetusvuosien mukaan.	21
Kuva 6. Opettajakysely. Kysymys kuntakohtaisesta opetussuunnitelmasta varhennettuun kielenopetukseen.	23
Kuva 7. Opettajakysely. Kysymys koulukohtaisesta opetussuunnitelmasta varhennettuun kielenopetukseen.	23
Kuva 8. Opettajakysely. Opettajien käsitys varhennetusta kielenopetuksesta.	25
Kuva 9. Huoltajakysely. Oppilaiden lukemaan oppimisikä huoltajien raportoimana.	

Lista taulukoista

Taulukko 1. Oppilaskysely. Oppilaiden suhtautuminen englannin kieleen.	3
Taulukko 2. Oppilaskysely. Oppilaiden suhtautuminen englannin kielen opiskeluun.	4
Taulukko 3. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan puhua englannin kielellä ennen englanninopintojen aloittamista.	5
Taulukko 4. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan ymmärtää englannin kieltä ennen englanninopintojen aloittamista.	5
Taulukko 5. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan puhua englannin kielellä puolen vuoden opiskelun jälkeen.	6
Taulukko 6. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan ymmärtää englannin kieltä puolen vuoden opiskelun jälkeen.	6
Taulukko 7. Englannin sanaston laajuutta mittaava testi, osa 1. Kielitehtävän sanasto valikoitui 500 yleisimmän englannin kielen sanoista.	9
Taulukko 8. Englannin sanaston laajuutta mittaava tehtävä, osa 2. Kielitehtävän sanasto valikoitui 1 000 yleisimmän englannin kielen sanoista.	9
Taulukko 9. Oppilaiden suoritusajat suomenkielisessä segmentointitehtävässä sekunteina.	10
Taulukko 10. Oppilaiden suoritusajat englanninkielisessä segmentointitehtävässä sekunteina.	10
Taulukko 11. Kokonaisarviot 1.-luokkalaisten suullisesta kielitaidosta puolen vuoden opiskelun jälkeen.	12
Taulukko 12. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, miten paljon varhennettu kielenopetus eroaa tavanomaiseen aikaan aloitetusta kielenopetuksesta.	26
Taulukko 13. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, onko opetussa kielessä jotakin, jota on helpompi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokalla.	26
Taulukko 14. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, onko opetussa kielessä jotakin, jota on vaikeampi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokilla.	27
Taulukko 15. Opettajakysely. Opettajien arvio siitä, miten paljon he käyttävät kohdekieltä oppituntien aikana.	27
Taulukko 16. Opettajakysely. Opettajien arvio siitä, miten paljon suullinen ja kirjallinen kielitaito painottuvat 1. ja 2. luokkien opetuksessa.	28
Taulukko 17. Huoltajakysely. Huoltajan arvio omasta englannin kielen taidostaan.	32
Taulukko 18. Huoltajakysely. 1.- ja 2.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kielenopetukseen.	33
Taulukko 19. Huoltajakysely. 3.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kielenopetukseen.	34

1. Johdanto

Tämä pilottitutkimus kohdistui hallituksen Uusi peruskoulu –ohjelman Kielten kärkihankkeen kielikokeilujen piirissä oleviin oppilaisiin, opettajiin ja huoltajiin. Tutkimus toteutettiin Opetushallituksen rahoittamana ja osin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Hankkeesta vastasi Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus ja sen johtajana toimi professori Ari Huhta.

Pilottitutkimuksen tavoite oli selvittää lähtötilanne 1., 2. ja 3. luokalla kieltenopiskelun aloittaneiden oppilaiden suhtautuminen opiskeltavaan kieleen ja kielen opiskeluun sekä arvioida oppilaiden kohdekielen käyttöä vapaa-ajalla ja puolen vuoden aikana kehittyntä kielitaitoa. Lisäksi kartoitettiin varhennettuun kieltenopetukseen osallistuneiden oppilaiden opettajien ja huoltajien käsityksiä varhennetusta kieltenopetuksesta. Tutkimus toimii välttämättömänä lähtökohtana tuleville varhennetun kieltenopetuksen vaikutuksia selvittäville tutkimuksille.

Tutkimus kohdistui kolmeen kohderyhmään: ensimmäisellä, toisella ja kolmannella luokalla englannin opiskelun aloittaneihin oppilaisiin, heidän opettajiinsa ja heidän huoltajiinsa. Asetelma mahdollistaa eri vuosiluokilla kieltenopiskelun aloittaneiden oppilaiden lähtötilanteen vertailun sekä myöhemmin myös mahdollisten muutosten selvittämisen heidän suhtautumisessaan kieleen ja kieltenopiskeluun sekä heidän oppimistuloksissaan. Tutkimukseen osallistuneiden oppilaiden, opettajien ja vanhempien lukumäärä riittää varhennetun kielenopetuksen tuloksellisuuden luotettavaan seurantaan tulevaisuudessa.

Tutkimukseen osallistui yli 700 oppilasta, yli 200 opettajaa ja toistaiseksi vajaat 80 huoltajaa¹. Kouluja mukana oli yli 20 eri puolilta Suomea.

Raportin kirjoittajat haluavat kiittää erityisesti Karoliina Inhaa (Opetushallitus), Anni Stylmania (Jyväskylän yliopisto), Tanja Samulinia (Helsingin yliopisto ja Jyväskylän yliopisto) ja Anna Reiniä (Jyväskylän yliopisto) heidän keskeisestä panoksestaan tutkimuksen toteutukselle. He suorittivat aineistonkeruun kouluissa, mikä edellytti joustavaa nuorten oppilaiden huomioon ottamista. Tutkimukseen osallistuneilta opettajilta saatiinkin kiittävää palautetta heidän ammattitaitoisesta toiminnastaan kouluissa. He myös siirsivät oppilaiden vastaukset digitaaliseen muotoon, mikä mahdollisti raportoinnin tilastolliset ja sisällölliset analyysit. Analyysit laati raportin toinen kirjoittaja, FT Dmitri Leontjev Soveltavan kielentutkimuksen keskuksesta.

Edellä mainittujen henkilöiden lisäksi haluamme lämpimästi kiittää opetusneuvos Anu Halvaria ja opetusneuvos Annamari Kajastoa Opetushallituksesta, FT Kati Kajanderia ja FT Kristiina Skinnaria (Jyväskylän yliopistosta) heidän avustaan opettaja- ja huoltajakyselyjen laatimisessa.

¹ Huoltajakyselyyn kerättiin vastauksia vielä tämän raportin kirjoittamisen jälkeen.

2. Oppilaat

2.1 Oppilaskysely

Varhennetun kielenopetuksen pilottitutkimukseen osallistui yhteensä 749 oppilasta, jotka olivat aloittaneet A1-englannin opiskelun syksyllä 2017. Tutkimuksen ajankohtana he olivat siis opiskelleet englannin kieltä noin puoli vuotta. Yhteensä tutkimukseen osallistui 23 suomenkielistä peruskoulua eri puolilta maata, pääasiassa Helsingin, Tampereen, Kuopion, Jyväskylän, Turun ja Imatran seuduilta. Lähes kaikki tutkimukseen osallistuneet koulut, joista oli mukana 1. tai 2. luokan oppilaita, olivat saaneet valtionavustusta kielenopetuksen varhentamiseen hallituksen kärkihankkeesta. Ensimmäisen luokan oppilaita tutkimukseen osallistui yhteensä 149, toisen luokan oppilaita 309 ja kolmannen luokan oppilaita 291. Kaikki oppilaat eivät aina suorittaneet kaikkia tehtäviä tai vastanneet oppilaskyselyyn, joten kun raportoimme heidän tuloksiaan, vastaajien määrät vaihtelevat jonkin verran tehtävästä toiseen.

Oppilaisiin kohdistunut tutkimus käsitti kyselylomakkeen ja erilaisia kielitehtäviä. Lisäksi 1.-luokkalaiset osallistuivat suullisen kielitaidon arviointiin.

2.1.1 Lyhyesti oppilaiden taustasta

Ennen oppilaiden vastausten tarkempaa tarkastelua käydään lyhyesti läpi oppilaiden vastauksia heidän kielitaustastaan.

Oppilaat vastasivat kaksisivuiseen kyselyyn, jonka avulla selvitimme heidän suhtautumistaan englannin kieleen ja sen opiskeluun sekä miten he käyttävät englannin kieltä vapaa-ajallaan. 1.-luokkalaisten kanssa kysely täytettiin haastattelumuodossa; oppilaat vastasivat kysymyksiin suullisesti ja tutkimusavustaja merkitsi heidän vastauksensa muistiin. 2.- ja 3.-luokkalaiset oppilaat täyttivät kirjallisen kyselylomakkeen luokassa tutkimusavustajan ja/tai opettajan johdolla ja avustuksella. Osa oppilaista oli poissa sinä päivänä, kun kyselylomake oli tarkoitus täyttää. Oppilaskyselyn täytti 97 prosenttia 1.-luokkaisista, 98 prosenttia 2.-luokkalaisista ja 86 prosenttia 3.-luokkalaisista.

Kyselyn alussa oppilailta kysyttiin, mitä kieltä he osaavat parhaiten. Valtaosa oppilaista ilmoitti suomen kielen parhaiten osaamakseen kieleksi: 1.-luokkaisista näin ilmoitti 90 prosenttia, 2.-luokkalaista 91 prosenttia ja 3.-luokkalaisista 90 prosenttia oppilaista. Vain osa oppilaista ilmoitti suomen kielen lisäksi jonkun toisen kielen parhaiten osaamakseen kieleksi² tai suomen kielen jonkin toisen kielen³ tai osaavansa parhaiten jotakin muuta kieltä kuin suomea⁴. Useimmin näiksi kieliksi mainittiin englanti, venäjä tai viro.

² 8 % 1.-luokkalaisista, 4 % 2.-luokkalaisista ja 3 % 3.-luokkalaisista.

³ Suomen ja jonkun toisen kielen ilmoitti parhaimmiksi kielikseen 10 % 1.-luokkalaisista, 13 % 2.-luokkalaisista ja 15 % 3.-luokkalaisista.

⁴ 2 % 1.-luokkalaisista, 5 % 2.-luokkalaisista ja 6 % 3.-luokkalaisista.

Seuraavaksi oppilailta kysyttiin, mitä kieliä he puhuvat kotona. Vastaukset olivat hyvin samanlaisia kuin edeltävässä kysymyksessä, joskin kotona puhuttujen kielten (muiden kuin suomen kielen) osuus kasvoi hiukan. Suomen kotikielekseen ilmoitti 87 prosenttia 1.-luokkaisista, 82 prosenttia 2.-luokkalaista ja 76 prosenttia 3.-luokkalaisista. Kotonaan jotakin muuta kieltä kuin suomen kieltä kertoi käyttävän 3 prosenttia 1.-luokkalaisista, 5 prosenttia 2.-luokkalaisista ja 10 prosenttia 3.-luokkalaisista. Loput oppilaista raportoivat käyttävänsä suomen lisäksi kotona jotakin toistakin kieltä, yleisimmin englantia, venäjää, viroa tai arabiaa. Se, että englanti mainittiin melko usein yhtenä kotikielenä, voi johtua myös siitä, että jotkut oppilaat tulkitsivat vähäisenkin, esimerkiksi kotitehtäviin liittyvän, kielenkäytön raportoimisen arvoiseksi.

2.1.2 Oppilaiden suhtautuminen englannin kieleen ja englannin kielen opiskeluun

Oppilaiden suhtautumista englannin kieleen ja sen opiskeluun selvitettiin kysymyksillä, joissa heidän piti valita jokin annetuista vaihtoehdoista (ks. taulukot alla). Valtaosa oppilaista suhtautui myönteisesti sekä englannin kieleen että sen opiskeluun koulussa. Yli 80 prosenttia kaikkien vuosiluokkien oppilaista ilmoitti pitävänsä englannin kielestä joko jonkin verran tai todella paljon (ks. taulukko 1). Vuosiluokkien välillä oli myös jonkin verran eroja. Erittäin myönteiset vastaukset yleistyivät luokka-asteen mukaan ja olivat tavallisimpia 3. luokan oppilailla. Erot luokka-asteiden vastauksissa olivat tilastollisesti merkitseviä.

Mitä pidät englannin kielestä?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en pidä siitä ollenkaan	1	,7	4	1,3	3	1.2
en pidä siitä kovin paljon	4	2,8	8	2,6	3	1.2
en oikein osaa sanoa pidänkö siitä vai en	18	12,5	54	17,8	37	14.9
pidän siitä jonkin verran	91	63,2	129	42,4	93	37.5
pidän siitä tosi paljon	30	20,8	109	35,9	112	45.2
Yhteensä	149	100,0	304	100,0	248	100,0

Taulukko 1. Oppilaskysely. Oppilaiden suhtautuminen englannin kieleen.

Seuraava kysymys koski oppilaiden suhtautumista englannin kielen opiskeluun koulussa. Oppilaat vastasivat pääsääntöisesti myönteisesti; noin 80 prosenttia heistä valitsi jommankumman myönteisistä vastausvaihtoehdoista (ks. taulukko 2 seuraavalla sivulla). Vastauksissa ei ollut merkitseviä eroja eri vuosiluokkien välillä.

Miten mukavaa sinusta on opiskella englantia koulussa?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en pidä siitä ollenkaan	3	2,1	5	1,6	1	.4
en pidä siitä kovin paljon	4	2,8	11	3,6	5	2.0
en oikein osaa sanoa pidätkö siitä vai en	13	9,0	57	18,8	44	17.7
pidän siitä jonkin verran	80	55,2	102	33,6	97	39.1
pidän siitä tosi paljon	45	31,0	129	42,4	101	40.7
Yhteensä	149	100,0	304	100,0	248	100,0

Taulukko 2. Oppilaskysely. Oppilaiden suhtautuminen englannin kielen opiskeluun.

2.1.3 Oppilaiden oma arvio englannin kielen osaamisestaan

Tutkimuksessa käytetty arviointiasteikko oli hyvin karkea ja itsearviointi yleisestikin vaatii yleensä harjoittelua. Vaikka oppilaiden tekemät itsearvioinnit olisivatkin vain suuntaa antavia, ne auttavat meitä ymmärtämään mahdollisia eroja esimerkiksi eri vuosiluokkien sanaston hallinnassa.

Oppilaita pyydettiin arvioimaan, miten hyvin he osasivat englantia ennen kieltenopiskelun aloittamista eli tutkimuksen ajankohtaa edeltävänä syksynä kouluvuoden alkaessa. Sen jälkeen oppilaat arvioivat, miten hyvin he mielestään osasivat tutkimuksen ajankohtana eli helmimaaliskuussa noin puolen vuoden opiskelun jälkeen. Oppilaat arvioivat taitojaan puhumisessa ja ymmärtämisessä. Vastausvaihtoehdot olivat seuraavat: en yhtään, osasin sanoa muutaman sanan, osasin esimerkiksi kertoa muutaman asian, osasin puhua/ymmärsin jo aika hyvin.

Oppilaiden omien arvioiden mukaan noin viidesosa 1.-luokkalaisista ja vain muutama prosentti 2.- ja 3.-luokkalaisista ei osannut puhua yhtään englantia aloittaessaan ja englannin kielen opiskelun lukuvuoden alussa. Sen sijaan noin viidesosa 2.- ja 3.-luokkalaisista arvioi osanneensa puhua englantia 'jo aika hyvin'. Oppilaiden arviot englannin ymmärtämistaidoistaan olivat hyvin samanlaiset ja ero 1.-luokkalaisten ja vanhempien oppilaiden välillä oli ehkä vieläkin selvempi. Sekä puhumisen että ymmärtämisen itsearvioinnit erosivat tilastollisesti merkitsevästi eri vuosiluokkien välillä. Oppilaiden arviot omasta kielitaidostaan ennen kieltenopiskelun aloittamista on esitetty taulukoissa 3 ja 4 seuraavalla sivulla.

Osaitko puhua yhtään englantia kun aloitit sen opiskelun viime syksynä?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en yhtään	31	21,5	28	9,2	7	2,8
osasin sanoa muutaman sanan	93	64,6	173	56,9	99	39,9
osasin esimerkiksi kertoa muutaman asian	9	6,3	50	16,4	86	34,7
osasin puhua jo aika hyvin	11	7,6	53	17,4	56	22,6
Yhteensä	144	100,0	304	100,0	248	100,0

Taulukko 3. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan puhua englannin kielellä ennen englanninopintojen aloittamista.

Ymmärsitkö yhtään englantia kun aloitit sen opiskelun viime syksynä?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en yhtään	45	31,0	49	16,2	14	5,8
ymmärsin muutaman sanan	81	55,9	156	51,5	98	40,3
ymmärsin muutaman lauseen	8	5,5	57	18,8	82	33,7
ymmärsin jo aika hyvin	11	7,6	41	13,5	49	20,2
Yhteensä	145	100,0	303	100,0	243	100,0

Taulukko 4. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan ymmärtää englannin kieltä ennen englanninopintojen aloittamista.

Peräti melkein 75 prosenttia 3.-luokkalaisista arvioi tutkimushetkellä osaavansa puhua jo 'aika hyvin'. Nuoremmista oppilaista vain noin 33–37 prosenttia arvioin näin. Ymmärtämisessä prosenttiosuudet olivat hyvin samanlaisia. Vain muutama yksittäinen oppilas ilmoitti, ettei osaa ollenkaan puhua tai ymmärtää englantia puoli vuotta opintojen aloittamisen jälkeen.

Erot eri vuosiluokkien välillä olivat tilastollisesti merkitseviä. Lisäksi muutos itsearvioidussa kielitaidossa opintojen alusta tutkimusajankohtaan puoli vuotta myöhemmin oli tilastollisesti merkitsevä kaikilla vuosiluokilla. Oppilaiden arviot omasta kielitaidostaan puolen vuoden englanninopiskelun jälkeen on esitetty taulukoissa 5 ja 6 seuraavalla sivulla.

Entä miten hyvin osaat nyt puhua englantia?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en yhtään	2	1,4	1	,3	0	0
osaan sanoa muutaman sanan	66	45,5	72	23,7	8	3.3
osaan esimerkiksi kertoa muutaman asian	29	20,0	118	38,8	57	23.3
osaan puhua jo aika hyvin	48	33,1	113	37,2	180	73.5
Yhteensä	145	100,0	304	100,0	245	100,0

Taulukko 5. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan puhua englannin kielellä puolen vuoden opiskelun jälkeen.

Entä miten hyvin ymmärrät nyt englantia?

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en yhtään	3	2,1	4	1,3	0	0
ymmärrän muutaman sanan	61	42,1	89	29,4	7	2.9
ymmärrän muutaman lauseen	34	23,4	96	31,7	59	24.3
ymmärrän jo aika hyvin	47	32,4	114	37,6	177	72.8
Yhteensä	145	100,0	303	100,0	243	100,0

Taulukko 6. Oppilaskysely. Oppilaan oma arvio taidostaan ymmärtää englannin kieltä puolen vuoden opiskelun jälkeen.

Oppilaiden itsearviot omasta englannin kielen taidostaan tutkimushetkellä osaamisesta osoittavat, että valtaosa heistä koki edistyneensä sekä puhumisessa että ymmärtämisessä⁵. Arvioiden mukaan vanhemmilla oppilailla oli enemmän englannin kielen osaamista jo ennen sen opiskelun aloittamista enemmän kuin 1.-luokkalaisilla. Kaikkien oppilaiden osaaminen oli kuitenkin lisääntynyt.

⁵ Ymmärtämistä ei määritelty tarkemmin, mutta tässä yhteydessä siinä painottui puheen ymmärtäminen.

2.1.4 Englannin kielen käyttö vapaa-ajalla

Kyselyssä oppilaita pyydettiin lopuksi kertomaan, miten he käyttävät englannin kieltä oppituntien ulkopuolella. Oppilaat arvioivat kohdekielen käyttöönsä seitsemässä eri tilanteessa ja vastasivat merkitsemällä käytön useutta kuvaavista kohdista kullekin toiminnolle parhaiten sopivan vaihtoehdon (kts. kuva 1 alla).

Kuinka usein käytät englantia kotona tai muualla kuin koulussa englannin tunnilla? (Merkitse yksi rasti jokaiselle riville.)

	Joka päivä tai melkein joka päivä	1–2 kertaa viikossa	1–2 kertaa kuu- kaudessa	Harvemmin tai en koskaan
a) puhun englantia jonkun kanssa	☐	☐	☐	☐
b) kuuntelen lauluja englannin kielellä	☐	☐	☐	☐
c) katselen englanninkielisiä ohjelmia TV:stä	☐	☐	☐	☐
d) pelaan englanninkielisiä tietokonepelejä	☐	☐	☐	☐
e) luen jotain englanniksi (esim. lehdet, kirjat, verkkosivut)	☐	☐	☐	☐
f) kirjoitan jotain englanniksi	☐	☐	☐	☐
g) teen jotain muuta englanniksi	☐	☐	☐	☐

Kirjoita tähän mitä muuta teet englanniksi:

Kuva 1. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio englannin kielen käytöstään koulun ulkopuolella.

1.-luokkalaiset käyttivät englannin kieltä vapaa-ajallaan pääasiassa englanninkielisiä lauluja kuunnellessaan, televisiota katsellessaan sekä tietokonepelejä pelatessaan. Noin 15 prosenttia 1.-luokkalaisista ilmoitti puhuvansa englantia vähintään kerran viikossa tai jopa päivittäin. Tämä voi liittyä siihen, että varhennetussa opetuksessa jotkut opettajat antavat oppilaille kotitehtäväksi käyttää kotona englanninkielisiä tervehdyksiä, kysyä vanhemmilta kysymyksiä englanniksi tai laulaa opittuja englanninkielisiä lauluja. Hyvin harvat heistä ilmoittivat lukevansa tai kirjoittavansa englanniksi vapaa-ajallaan.

2.-luokkalaisten englannin kielen käyttö oli hyvin samanlaista kuin 1.-luokkalaisten, paitsi käytön määrä lisääntyi selvästi. Esimerkiksi englanninkielisten laulujen kuuntelu, puhuminen ja kirjoittaminen olivat selvästi yleisempää kuin 1.-luokkalaisilla.

3.-luokkalaiset raportoivat käyttävänsä englantia päivittäin tai vähintään viikoittain selvästi enemmän kuin nuoremmat oppilaat. Yli puolet heistä kertoi kuuntelevansa englanninkielisiä lauluja päivittäin tai lähes päivittäin, samoin kuin pelaavansa englanninkielisiä tietokonepelejä yhtä usein. Yli 40 prosenttia 3.-luokkalaisista kertoi katselevansa televisiosta englanninkielisiä ohjelmia päivittäin. Lisäksi valtaosa 3.-luokkalaisista raportoi kirjoittavansa jotakin englanniksi vähintään joka viikko. Tämä johtunee todennäköisesti ainakin osin siitä, että oppilaat ovat

ottaneet arvioinnissaan huomioon mahdollisten kotitehtävien tekemisen. Tarkemmat vastaukset kysymyksiin oppilaiden englannin kielen käytöstä koulun ulkopuolella on esitetty taulukoissa 20–26, jotka löytyvät liitteestä 1.

Tuloksista käy selvästi ilmi, että englannin käyttö koulun ulkopuolella kotona ja vapaa-ajalla lisääntyy selvästi oppilaan vuosiluokan ja iän myötä. Erityisen suuri harppaus englannin kielen käytössä tapahtuu toisen ja kolmannen luokan välillä: monessa eri vapaa-ajan harrastuksessa 3.-luokkalaisten raportoima englannin kielen lähes päivittäinen käyttö on kymmeniä prosenttiyksikköä korkeampaa kuin 2.-luokkalaisten vastaava käyttö. Tulos on sopuosoinnussa oppilaiden itsearvioiden.

2.2 Oppilaiden suoriutuminen kielitehtävissä

Oppilaat tekivät kolme eri kielitehtävää: englannin sanaston laajuutta mittaavan tehtävän sekä suomen ja englannin kielen hahmottamista mittaavat tehtävät. Tutkimusvälineiden tarkempi kuvaus löytyy kappaleesta 2.6.

2.2.1 Englannin sanaston laajuus

Lähes kaikki tutkimukseen osallistuneet oppilaat vastasivat ainakin osittain sanastotehtävän helpompaan versioon, joka käsitti yhteensä 30 suomenkielistä sanaa ja 60 englanninkielistä sanaa, jotka oli valikoitu 500 yleisimmän englannin sanoista. Sanastotehtävän toinen osa esitettiin vain 2.- ja 3.-luokkalaisille. Ensimmäisen luokan oppilaiden kanssa tehtävä käytiin läpi suullisesti tutkimusavustajan kanssa siten, että oppilas näki samanaikaisesti sekä suomen- että englanninkieliset sanat, jotka hänen tuli yhdistää toisiinsa. Toisen ja kolmannen luokan oppilaat suorittivat tehtävän luokassa tutkimusavustajan ja/tai opettajan johdolla ja avustamana.

Sanasto on keskeinen osa kieltä, joten sen hallinta edustaa varsin hyvin muutakin osaamista kyseisellä kielellä. On syytä huomata, että etenkin 1. luokkalaisilla oman äidinkielen luku- ja kirjoitustaito ovat vasta kehitteillä, joten kirjallisesti mitattu sanastonhallinta ei suoraan vastaa oppijan kykyä puhua kieltä. Lisäksi varhennettu kielenopetus painottaa muutenkin suullisen kielitaidon kehittämistä. Oppilaiden sanaston laajuus antaa viitteitä siitä, minkä verran sanoja oppilaat osaavat satunnaisesti valikoidusta sanajoukosta vain puolen vuoden opiskelun jälkeen.

Sanastotestin tulokset ovat mielenkiintoiset siinä, että tulosten mukaan sanaston laajuus kasvaa selvästi luokkatason mukana, vaikka kaikilla oppilailta oli yhtä paljon englannin opetusta takanaan. Ensimmäisen luokan oppilaat osasivat keskimäärin noin 28 prosenttia englannin 500 yleisintä sisältösanaa edustavasta tehtävästä, kun taas 2.-luokkalaiset osasivat 44 prosenttia ja 3.-luokkalaiset 71 prosenttia. Tulokset eroavat toisistaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi (ks. taulukko 7. seuraavalla sivulla).

Englannin sanaston laajuutta mittaava tehtävä, osa 1 (500 yleisimpään sanaan perustuva versio, jossa yhteensä 60 englanninkielistä ja 30 suomenkielistä sanaa)

Vuosiluokka	Keskiarvo (max 30)	Keskihajonta	Keskiarvo (prosenttia)	N
1	8.00	6.339	27,7%	146
2	13.24	6.856	44,1%	308
3	21.34	5.381	71,1%	282

Taulukko 7. Englannin sanaston laajuutta mittaava testi, osa 1. Kielitehtävän sanasto valikoitui 500 yleisimmän englannin kielen sanoista.

Sanastotehtävän toinen osa perustui 1000 yleisimmän sanan joukkoon eli hiukan harvinaisemmille sanoille, ja siihen vastasivat vain 2. ja 3. luokan oppilaat. Koska kyse on hiukan epätavallisemmista sanoista, tulokset ovat keskimäärin matalampia kuin sanastotehtävän ensimmäisessä osassa. 2.-luokkalaiset osasivat keskimäärin 34 prosenttia sanastotehtävän toisen osion sanoista, kun taas 3.-luokkalaiset osasivat peräti 59 prosenttia sanoista. Kolmannen luokan oppilaiden englannin sanavarasto oli siis selvästi laajempi kuin toisen luokan oppilaiden, vaikka kummallakin oli yhtä pitkä aika englannin kouluopintoja takanaan. Ero oli tilastollisesti erittäin merkitsevä (ks. taulukko 8. alla).

Englannin sanaston laajuutta mittaava tehtävä, osa 2 (1000 yleisimpään sanaan perustuva versio, jossa yhteensä 60 englanninkielistä ja 30 suomenkielistä sanaa)

Vuosiluokka	Keskiarvo (max 30)	Keskihajonta	Keskiarvo (prosenttia)	N
2	10.06	7.339	33,5%	265
3	17.65	7.158	58,8%	271

Taulukko 8. Englannin sanaston laajuutta mittaava tehtävä, osa 2. Kielitehtävän sanasto valikoitui 1 000 yleisimmän englannin kielen sanoista.

2.2.2 Englannin- ja suomenkielisen kirjoitetun kielen hahmottaminen

Kirjoitetun kielen hahmottamista mitattiin ns. segmentointitehtävällä, joka eroaa sanastotehtävästä siten, ettei sen tuloksia voida ankkuroida samalla tavalla johonkin ulkoiseen viitekehukseen⁶. Segmentointitehtävän tuloksia ei voida raportoida yhtä läpinäkyvästi. Oppilaiden suorituksia voidaan kuvailla esimerkiksi taitona hahmottaa sanojen, morfeemien ja lauseiden rajoja ja lauseke/lausetason ymmärtämisenä sekä näiden taitojen automatisoitumisena. Taitojen automatisoitumista osoittavat myös tehtävän laskettu suoritus aika ja osin myös virheiden esiintyminen tai puuttuminen oppilaiden suorituksissa. Segmentointitehtävien raportoinnissa täytyy tyytyä pistemäärään, jonka avulla voidaan tässä

⁶ Sanojen esiintymistiheyteen perustuvien sanastotehtävien tuloksia voidaan tietyn varauksin raportoida ja ymmärtää esimerkiksi otoksena tietyn tyyppisistä sanoista: oppilaan sanastosta voidaan esittää arvio esimerkiksi sanomalla, että hän osaa noin puolet 500 yleisimmästä englannin kielen sanasta.

tutkimuksessa vertailla eli vuosiluokilla olevien oppilaiden osaamista ja tulevaisuudessa myös suoritusten soveltuvuutta myöhemmän osaamisen ennakoinnissa.

Suomenkielinen tehtävä oli kuvailu isoisästä. Sen suorittamiseen kului enemmän aikaa, koska teksti oli hieman englanninkielistä versiota pidempi ja suhteessa hieman vaikeampaa kieltä. Englanninkielinen teksti oli ote sadusta Kolme pientä porsasta ja oli lyhyempi ja suhteessa helpompaa kieltä⁷.

Suomenkielisen tehtävän tulokset olivat odotuksenmukaisia: vanhemmat oppilaat suoriutuivat tehtävästä nopeammin. Erityisesti 3.-luokkalaiset olivat nuorempia oppilaita nopeampia ja 1. ja 2.-luokkalaisten suoritusajat eivät sen erityisemmin eronneet toisistaan (ks. taulukko 9. alla).

Segmentointitehtävä suomi

Tehtävän suoritukseen kulunut aika; sekuntia

Vuosiluokka	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	253.36	136.651	139
2	247.10	122.190	293
3	195.07	93.048	276
Yhteensä	228.05	117.813	708

Taulukko 9. Oppilaiden suoritusajat suomenkielisessä segmentointitehtävässä sekunteina.

Englanninkielisen segmentointitehtävän suoritusajat sen sijaan näyttävät erikoisilta, sillä 1.-luokkalaiset olivat siinä nopeimpia. Tämä johtunee kuitenkin siitä, että tehtävä oli heille sen verran haastava, etteivät kaikki heistä yrittäneet tehdä sitä kuin osittain, mikä näkyy nopeampana tehtävästä suoriutumisenä. Oppilaille painotettiin tutkimustilanteessa, että he saivat yrittää tehtävässä parhaansa ja arvata, miten sanajono voisi jakautua yksittäisiksi sanoiksi. Oppilaat saivat myös jättää tehtävän tekemättä. Useimmat halusivat kuitenkin osoittaa osaamistaan. Toisen ja kolmannen luokan tulokset ovat sen sijaan odotuksenmukaiset: 3.-luokkalaiset olivat keskimäärin 2.-luokkalaisia nopeampia (ks. taulukko 10 alla).

Segmentointitehtävä, englannin kieli

Tehtävän suoritukseen kulunut aika; sekuntia

Vuosiluokka	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	148.27	104.026	136
2	178.36	95.893	301
3	157.66	60.077	275
Yhteensä	164.62	86.460	712

Taulukko 10. Oppilaiden suoritusajat englanninkielisessä segmentointitehtävässä sekunteina.

⁷ Tehtävässä käytetyn englannin kielen vaikeustasoa ja sen vaikutusta tuloksiin on vaikea arvioida, sillä kyse oli oppilaille vieraasta kielestä, josta oppilaat olivat ehtineet oppia vasta alkeet.

Segmentointitehtävissä tarkasteltiin myös vastauksien tarkkuutta eli virheiden määrää, jota analysoitiin kahdella tavalla: laskemalla kuinka monta kertaa oppilas jätti merkitsemättä sanojen välisen rajan ja kuinka monta ylimääräistä (virheellistä) sanarajaa hän merkitsi. Näistä laskettiin myös yhteistulos eli puuttuvien ja ylimääräisten sanarajojen summa, jonka on aikaisemmissa tutkimuksissamme todettu olevan varsin hyvä – segmentointitehtävän suoritusaikaa jonkin verran parempi – vieraan kielen osaamisen kehittymisen ennustaja.

Toisin kuin englanninkielisen segmentointitehtävän suoritusajoissa, oppilaiden suoritusten tarkkuus parani johdonmukaisesti vuosiluokan mukaan: 3.-luokkalaiset olivat tarkimpia. Tarkkuutta tarkastellessa huomataan, että 1.- ja 2.-luokkalaisten merkitsemien ylimääräisten sanarajojen määrässä ei ollut suurta eroa. Tulos johtunee siitä, että moni 1.-luokkalaisten teki tehtävästä vain osan, jolloin heiltä luonnollisesti jäi myös merkitsemättä suurempaa määrää ylimääräisiä sanarajoja.

Lukuun ottamatta 1.-luokkalaisten muista poikkeavasta segmentointitehtävien suoritustavasta, segmentointitehtävien tarkkuutta koskevat tulokset olivat odotuksenmukaisia: mitä ylemmällä luokalla oppilas oli eli mitä vahvempi oppilaiden luku- ja kirjoitustaito yleensä oli, sitä paremmin oppilas näissä tehtävissä menestyivät. Segmentointitehtävien tarkemmat tulokset on esitetty taulukoissa 27–32, jotka löytyvät liitteestä 1.

2.2.3 Ensimmäisen luokan oppilaiden englannin suullinen kielitaito

Suullista kielitaitoa voitiin pilottihankkeen suppeuden vuoksi arvioida vain ensimmäisen luokan oppilailla. Tehtävässä oppilaalle esitettiin joukko yksinkertaisia kysymyksiä, joiden ymmärtämistä ja joihin vastaamista arvioitiin kysymyskohtaisesti ja kootusti suhteessa vuoden 2004 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista löytyvän Kielitaidon tasojen kuvausasteikon puhumisen taitotasokuvauksien mukaan. Kokeiluluontoisesti suullinen tehtävä pidettiin myös erään koulun 2.-luokkalaisten, yhteensä 15 oppilaalle.

Suullisen kielitaidon mittaamisesta haluttiin tehdä mahdollisimman mukava kokemus oppilaille. Tarpeen tullen tutkimusavustaja käänsi englanninkielisen kysymyksen suomeksi, ja oppilas sai vastata kysymyksiin suomeksi. Oppilaiden suoriutumista arvioitiin sen mukaan, miten paljon hän oli pystynyt tuottamaan kieltä englanniksi.

Taulukkoon 11 (alla) on koottu kokonaisarviot oppilaiden suullisesta kielitaidosta 1. luokalla ja myös pienessä 2. luokan otoksessa. Arviot perustuvat vain kyseisen tutkimusavustajan näkemykseen ja ovat siis vain suuntaa antavia. Arvioiden mukaan vain puolen vuoden opiskelun jälkeen valtaosalla oppilaista suullinen englannin taito on vielä alimman taitotason A1.1:n alapuolella. Käytännössä oppilaat osasivat tuottaa esimerkiksi joitakin yksittäisiä sanoja tai fraaseja, kuten tervehdyksen ja oman nimen kertomisen. Rajanveto tasojen A1.1 ja alle A1.1 välille on kuitenkin vaikeaa, sillä myös A1.1 tarkoittaa tasoa, jolla oppija osaa vain yksittäisiä sanoja ja fraaseja. Kokonaisuutena tulokset ovat kuitenkin odotuksenmukaisia: keskimäärin 1.

vuosiluokan varhennetussa kielenopetuksessa puoli vuotta olleet oppilaat ovat englannin suullisessa kielitaidossa vielä vasta-alkajia, vaikka he toki olivat innokkaasti mukana yrittämässä parhaansa englannin kielellä.

Taulukosta 11 (alla) puuttuu kuusi ensimmäisen luokan oppilasta, joiden englannin osaamisen taso oli aivan eri luokkaa kuin muilla oppilailta. Heidän osaamisensa arvioitiin ainakin B1 tai B2 tasoilla, joillakin ylikin. Näiden oppilaiden taustalta löytyy joko asumista maassa, jossa englanti on käyttökieli, tai englannin käyttöä kotikielenä.

Luokka-aste			Lukumäärä	Prosenttia
1.luokka	Arviot	Alle A1.1	122	86.5
		A1.1	17	12.1
		A1.2	2	1.4
		Yht	141	100.0
2. luokka	Arviot	Alle A1.1	12	3.9
		A1.1	3	1.0
		Yht	15	4.9

Taulukko 11. Kokonaisarviot 1.-luokkalaisten suullisesta kielitaidosta puolen vuoden opiskelun jälkeen.

Suulliseen kokeeseen osallistuneiden oppilaiden tarkemmista tuloksista voidaan mainita muun muassa seuraavasti⁸:

- 56 % ymmärsi kysymyksen ”What is your name?” ja 77 % osasi vastata siihen jotakin
- 11 % ymmärsi kysymyksen ”How old are you?” ja 45 % osasi vastata siihen jotakin
- 36 % ymmärsi kysymyksen ”Do you have brothers or sisters?” ja 41 % osasi vastata siihen jotakin
- 38 % ymmärsi kysymyksen ”Who is your best friend?” ja 47 % osasi vastata jotakin
- 47 % ymmärsi kysymyksen ”Do you have any pets, for example, a cat or a dog?” ja 48 % osasi vastata siihen jotakin

2.2.4 Yhteenveto kielitehtävistä

Yhteenvetona voidaan todeta, että mitä ylemmällä luokalla oppilas oli, sitä paremmin hän suoriutui tutkimukseen valikoiduista kielitehtävistä. Puolen vuoden opiskelun jälkeen 3.-luokkalaisilla englannin kielen hallinta on pidemmällä kuin 1.- ja 2.-luokkalaisilla. Kuten luvussa 2.1.4 raportoitiin, englannin käyttö vapaa-ajalla oli sitä tavallisempaa mitä vanhemmasta oppilaasta oli kyse. Tämä voi selittää ainakin osittain nämä tulokset.

⁸ Tutkimusavustajat tarvittaessa auttoivat oppilaita ymmärtämisessä. Ymmärtämisen prosenttiosuudet on laskettu sen perusteella, ymmärsikö oppilas kysymystä sellaisenaan ilman tutkimusavustajan apua tai tarkennusta. Tämän takia ymmärtämisen prosenttiosuudet ovat pienempiä kuin vastaamisen prosenttiosuudet.

Vanhemmilla oppilailla oli myös paremmat suomen kielen kirjalliset taidot, mikä voi myös vaikuttaa vieraan kielen nopeampaan oppimiseen, varsinkin kun englannin osaamista arvioitiin pääasiassa kirjallisten tehtävien avulla. Varhennetussa opetuksessa painopiste on suullisen vieraan kielen taidon kehittämisessä (ks. opettajien kyselyn tulokset luvussa 3), joten myös tämä vaikuttanee tuloksiin.

Alustavien arvioiden mukaan 1.-luokkalaisten oppilaiden suullinen kielitaito ei vielä puolen vuoden opiskelun jälkeen aivan yllä kielitaidon tasojen kuvausasteikon alimmalle eli A1.1 tasolle. On todennäköistä, että oppilaat olivat opetuksessa tutustuneet erilaiseen sanastoon, kuin mitä suullista kielitaitoa mittaavassa tehtävässä käytettiin, ja taitotaso jäi siksi alhaiseksi. Kielitehtävissä 1.-luokkalaisten ymmärsivät keskimäärin runsaan neljäsosan 500 yleisimmistä englannin kielen sanasta. Osaamisessa oli suurta vaihtelua: osa ymmärsi vasta vain muutaman sanan, jotkut taas valtaosan yleisimmistä sanoista. Tutkittavien joukossa oli lisäksi muutama oppilas, jotka jo osasivat englantia melko hyvin, mikä luultavasti johtui heidän kotitaustastaan.

Toisen luokan oppilaat osasivat keskimäärin vajaat puolet 500 yleisimmistä sanasta ja 3. luokan oppilaat noin 70 %. Kolmasluokkalaisten osasivat myös selvästi enemmän 1000 yleisimpään sanaan perustuvassa tehtävässä kuin 2.-luokkalaisten. 1.-luokkalaisten tavoin yksittäisten oppilaiden osaamisessa oli suurta vaihtelua: jotkut osasivat vain muutaman kaikkein tavallisimmistakin sanoista, jotkut taas käytännössä kaikki heille esitetyt sanat myös vaativammassa sanastotehtävässä.

Edellä kuvatut tulokset eivät merkitse sitä, että englannin aloittaminen esimerkiksi vuosiluokalla 3 on tehokkaampaa kuin vuosiluokalla 1. Sen sijaan ne osoittavat, että kolmasluokkalaisten oppivat samassa ajassa vieraan kielen sanastoa nopeammin kuin 1.- tai 2.-luokkalaisten – tai että he olivat oppineet osan sanoista vapaa-ajallaan joko ennen englannin opiskelun aloittamista edellisenä syksynä tai samaan aikaan kouluopintojen aikana. Tämä pilottitutkimus ei pystynyt selvittämään opetuksen ja vapaa-ajan oppimisen välistä suhdetta, vaan sillä selvitettiin vain lähtötilanne ensimmäisellä, toisella ja kolmannella luokalla. Tärkeintä tutkimuksen kannalta olisi seurata eri vuosiluokilla kieltenopiskelun aloittaneiden kielitaidon kehittymistä tulevien vuosien varrella ja siten selvittää varhennetun kieltenopetuksen pidempiaikaisia vaikutuksia: mikä on saavutettu kielitaidon taso eri osaluokilla vuosiluokilla 6 ja 9?

Nyt saadut tulokset herättävät kuitenkin joukon tärkeitä ja mielenkiintoisia kysymyksiä siitä, miksi eri vuosiluokilla kieltenopiskelun aloittaneiden oppilaiden ensimmäisen puolen vuoden aikana saavutettu osaaminen erosi näin selvästi. Tulevissa tutkimuksissa pitäisi selvittää tarkemmin muun muassa seuraavia tekijöitä:

- mitkä opetukseen liittyvät tekijät voivat selittää eroja 1., 2. ja 3. luokan välillä
- miten oppilaiden äidinkielen luku- ja kirjoitustaidon erot näkyvät vieraan kielen oppimisessa
- miten oppilaiden ikä ja kypsyystaso näkyvät vieraan kielen oppimisessa
- miten oppilaiden altistuminen vieraalle kielelle vapaa-ajalla näkyy oppimisessa eri ikävaiheissa

Laajemmissa tutkimuksissa tulisi selvittää oppilaiden vieraan kielen ja äidinkielen osaamista laajemmin, kuin mikä oli mahdollista pilottitutkimuksessamme. Tässä tutkimuksessa pääsimme kartoittamaan vain 1.-luokkalaisten suullista kielitaitoa, ja äidinkielen osaamista arvioitiin vain yhden, melko erikoislaatuisen tehtävän avulla. Jatkossa tulisi myös selvittää oppilaiden vieraalla kielellä lukemisen ja kirjoittamisen edistymistä, jota ei tässä tutkimuksessa katsottu järkeväksi yrittääkään – kyse oli kuitenkin vasta-alkajista, joiden opetuksen painopisteen tiedettiin olevan suullisessa kielitaidossa.

2.3 Pohdintaa oppilaisiin kohdistuneesta tutkimuksesta

Oppilaisiin kohdistuvan tutkimuksen päätavoite oli selvittää oppilaiden mielipiteitä englannin opiskelusta, englannin kielestä ja sen käytöstä vapaa-ajalla sekä englannin osaamista ensimmäisen englannin opiskeluvuoden aikana. Selvitimme samalla oppilaiden suomen kielen kirjoitetun muodon hahmottamista sanamatotehtävällä, jossa oppilaat merkitsevät sanajonoihin sanarajat. Oppilaat olivat aloittaneet A1-englannin opiskelun syksyllä 2017 ja tutkimusaineisto kerättiin vuoden 2018 helmi–huhtikuussa, jolloin oppilaat olivat ehtineet opiskella englantia noin puolen vuoden ajan.

Tutkimuksen avulla saamme täten kuvan tyypillisen 1. tai 2. vuosiluokalla englannin aloittavan oppilaan kielitaidosta ja siitä, miten se vertautuu 3. luokalla englannin aloittavien kielitaitoon. Tutkimuksen tulokset eivät perustu tilastollisesti yleistettävään otantaan Suomessa varhennettua kielenopetusta antavista oppilaitoksista tai perinteiseen tapaan A1-englannin 3. luokalla aloittavista oppilaitoksista. Tutkimuksessa oli kuitenkin mukana lukuisia kouluja ja satoja oppilaita, joten saadut tulokset antavat vahvoja viitteitä englannin opiskelun alkutaipaleella olevien oppilaiden mielipiteistä ja englannin osaamisesta.

Oppilaiden tekemät itsearvioinnit omasta kielitaidostaan sekä tavoistaan käyttää englantia vapaa-ajallaan tukevat kielitehtävistä saatuja tuloksia: oppilaiden kielitaito ja kielen käyttö lisääntyvät iän ja vuosiluokan myötä. Koska kaikki oppilaat opiskelivat englantia ensimmäistä vuotta, erojen taustalla on ehkä moniakkin toisiaan täydentäviä tekijöitä.

Tutkimukseen osallistuneissa kouluissa varhennettu kielenopetus painottuu suullisen kielitaidon kehittämiseen ja toiminnalliseen pedagogiikkaan, ja sitä on pääsääntöisesti annettu yhden vuosiviikkotunnin verran. Tulokset eivät täten kerro sellaisten oppilaitosten tilanteesta, joissa englannin opetus ja oppiminen vuosiluokilla 1–3 olisi hyvin intensiivistä, kuten kaksikielistä opetusta antavissa kouluissa, joissa ensimmäisen puolen vuoden aikana oppilaat voivat oppia englantia enemmän kuin tässä tutkimuksessa mukana olleet oppilaat.

Ensimmäistä vuotta englantia opiskelevien tyypillisesti 7–9 -vuotiaiden lasten kielitaidon arviointi on haastavaa etenkin siitä syystä, että sopivia arviointivälineitä on vain vähän saatavilla. Lisäksi arviointiin voidaan kunkin lapsen kohdalla käyttää vain vähän aikaa sekä käytännön syistä että sen takia, ettei tutkimuksella haluttu häiritä koulujen arjen opetusjärjestelyjä liikaa.

2.4 Tutkimusvälineistä

Kielitaitoa mittaaviksi kielitehtäviksi valittiin 1) englannin sanaston laajuutta mittaava tehtävä ja 2) englannin ja suomen kielen hahmottamista mittaava tehtävä. Lisäksi 1.-luokkalaiset suorittivat englannin kielen suullista kielitaitoa mittaavan tehtävän. Koska moni 1.-luokkalainen alkaa harjoittelemaan äidinkielen (tässä suomen kielen) luku- ja kirjoitustaitoja vasta kouluun tullessaan, päätimme heidän kohdalla teettää tutkimuksen yksilöhaastatteluina tutkimusavustajan kanssa. Avustaja selitti, mistä kussakin tehtävässä oli kyse, ja tarvittaessa kannusti ja tuki oppilasta, jos tehtävä tuntui vaikealta. Tehtävän suorittaminen lopetettiin kesken, jos oli selvää, etteivät oppilaan taidot vielä riittäneet sen tekemiseen. 2.- ja 3.-luokkalaiset tekivät tehtävät kirjallisesti luokassa tutkimusavustajan ja/tai opettajan johdolla.

Englannin sanastotehtävä ja englannin ja suomen kirjoitetun kielen hahmottamista testaavat tehtävät saatiin Jyväskylän yliopiston vuosina 2010–2013 tekemästä DIALUKI-tutkimusprojektista (www.jyu.fi/dialuki). Tutkimuksessa oli mukana 4.-luokkalaisia englannin oppijoita, jotka suorittivat muun muassa joukon erilaisia kielellisiä ja psykologisia tehtäviä. Tutkimuksessa selvitettiin tehtävien soveltuvuutta ennustaa oppilaiden taitoja englanniksi lukemisessa ja kirjoittamisessa. Sanavaraston laajuutta ja kirjoitetun kielen hahmottamista testaavat tehtävät osoittautuivat toimivan hyvin ja ennustavan sekä samanaikaista että myöhempää englannin osaamista (ks. esim. Alderson, Haapakangas, Huhta, Nieminen ja Ullakonjoja, 2015; Alderson, Huhta ja Nieminen, 2016). Koska tässä raportoitavan tutkimuksen on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa, oppilaiden lähtötason arviointiin haluttiin valita erityisesti tällaisia ennustuskyvyltään hyviksi osoittautuneita tehtäviä. Jos kyse olisi ollut pilottitutkimusta laajemmasta hankkeesta, olisi tutkimukseen pystytty sisällyttämään myös muuntotyypisiä tehtäviä.

Englannin sanastotehtävä perustuu 2000-luvun alussa kehitettyyn kansainväliseen Vocabulary Levels Testiin (Schmitt, Schmitt ja Clapham, 2001). Tehtävät rakentuvat englannin sanojen yleisyydelle eli kukin tehtävä koostetaan sanoista, jotka esiintyvät tietyllä yleisyystasolla (frequency band). DIALUKI-hankkeessa kehitettiin testistä kaksi aivan tavallisimmille

englannin sanoille perustuvaa versiota, joita nyt käytimme tässä tutkimuksessa. Ensimmäinen rakentuu otokselle 500 yleisimmästä englannin sanasta (pois lukien funktiosanat kuten artikkelit, prepositiot ja pronominit) ja toinen sanoille, jotka esiintyvät taajuusvälillä 500–1000. Yhdessä tehtävässä oli 60 englanninkielistä sanaa jaettuna 6 sanan ryhmiin. Kussakin ryhmässä oli 3 suomenkielistä sanaa, jotka olivat käänkösvastineita kolmesta samassa ryhmässä esitetystä englanninkielisestä sanasta. Oppilaan tehtävä on merkitä, mitkä sanat vastaavat toisiaan.

Englannin ja suomen kirjoitetun kielen hahmottamista testattiin tehtävällä, jossa oppijan tuli merkitä sanarajat muutamaan lauseeseen, joissa sanat oli kirjoitettu yhteen ilman sanavälejä, välimerkkejä tai isoja alkukirjaimia. Tehtävässä kirjattiin muistiin suoritusaika ja virheiden määrä. Virheiksi laskettiin merkitsemättä jätetyt sanarajat sekä ylimääräiset, väärissä paikoissa olevat sanarajat. Aikaisemmassa tutkimuksessamme erityisesti virheiden määrä kummassakin tehtävässä (ja erityisesti sen vieraskielisessä versiossa) ennustaa myöhempää vieraan kielen osaamista.

Ensimmäisen luokan oppilaille pidetty suullisen englannin taidon tehtävä laadittiin nimenomaan tätä tutkimusta varten. Se koostui yksinkertaisista kysymyksistä oppilaan nimestä ja iästä, perheenjäsenistä, kavereista ja lemmikkieläimistä. Lisäksi oppilalle tarjottiin mahdollisuutta kertoa omasta päivästä, jos näytti siltä, että hän kykenee myös kerronnalliseen englanninkieliseen vuorovaikutukseen. Suullisessa tehtävässä edettiin vain niin pitkälle kuin mihin oppilaan kielitaito riitti. Suoritukset nauhoitettiin ja niistä arvioitiin sekä oppilaan ymmärtämistä että kykyä vastata kysymyksiin.

3. Opettajien kokemukset varhennetusta englannin opetuksesta

Osana pilottihanketta selvitimme varhennettua kielenopetusta antavien opettajien näkemyksiä heidän antamastaan opetuksesta. Opettajia varten laadittiin verkkokysely, josta tiedotettiin kaikkia Kielten kärkihankkeessa mukana olleita kouluja. Opettajakyselyn kohdejoukko oli siis laajempi kuin oppilaisiin ja heidän huoltajiinsa kohdistuneet selvitykset, jotka koskivat vain A1-englannin opetuksen varhentamista 1. ja 2. luokille. Opettajakyselyyn sai vastata minkä tahansa kielen tai vuosiluokan opettaja. Opettajakyselyyn vastasi yhteensä 225 opettajaa.

Kyselyssä opettajia pyydettiin aluksi kertomaan, mitä kieliä ja millä vuosiluokilla he opettavat, sekä taustoituksen vuoksi tietoja heidän koulutustaustastaan, opetuskokemuksestaan ja kielitaustastaan. Sen jälkeen kyselyn kysymykset kohdentuivat varhennettuun kieltenopetukseen, sen järjestelyihin ja toteuttamiseen. Opettajilta kysyttiin muun muassa kuka toimi opettajana, mitä materiaaleja opetuksessa käytettiin sekä miten opetuskieltä ja kohdekieltä käytettiin tunneilla ja tuntien ulkopuolella. Lisäksi opettajat pyydettiin kertomaan omia kokemuksiaan ja näkemyksiään varhennetusta kieltenopetuksesta, sen toimivuudesta sekä miten se mahdollisesti eroaa muusta kieltenopetuksesta.

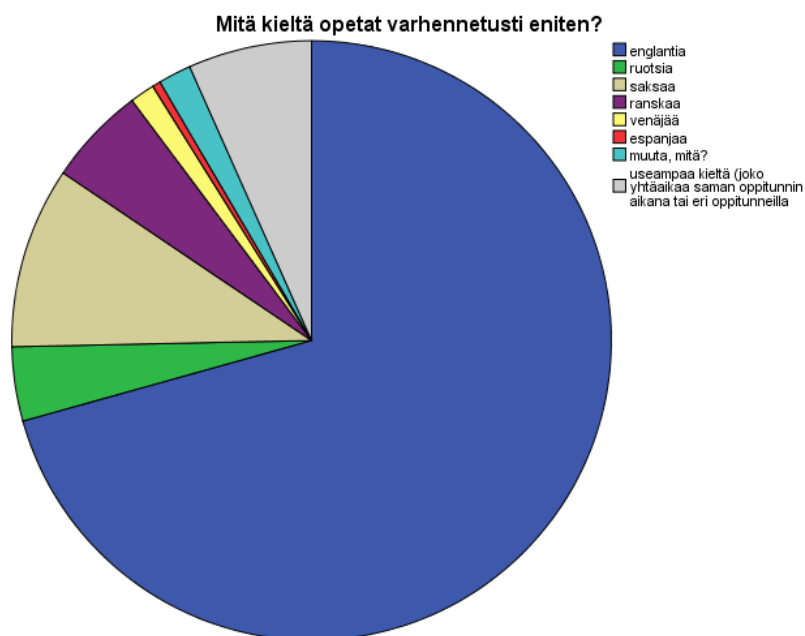
Opetushallituksen tietojen mukaan Kielten kärkihankkeen piirissä oli yhteensä 1 571 perusopetuksen opettajaa ja muuta henkilöstöä. Koska emme tiedä tarkasti, kuinka suuri osa koko henkilöstöstä oli opettajia, vastausprosenttia ei voida laskea luotettavasti. Vastausprosentti oli vähintään 14,3. Opetushallituksen antamien tietojen mukaan kärkihankkeessa mukana olleista 95 hankkeesta 55 hankkeessa varhennettiin A1- tai A2-oppimäärää vuosiluokille 1–2. Tästä voisi arvioida, että näillä vuosiluokilla varhennettua kielenopetusta antavia opettajia oli noin 1 000–1 200. Kyselyyn vastanneista englannin opettajista yhteensä 148 opetti vuosiluokilla 1–2, joten heidän osaltaan vastausprosentti on suurin piirtein sama kuin koko ryhmässä.

3.1 Opetuksen jakaminen kielittäin, vuosiluokittain ja oppimäärittäin

Kyselyn aluksi selvitimme, mitä kieliä ja millä vuosiluokilla opettajat antoivat varhennettua kieltenopetusta. Lisäksi selvitimme opettajien koulutustaustaa ja opetuksen yleisiä järjestelyjä kuten yhteisopettajuuden hyödyntämistä.

Tässä kyselyssä varhentaminen ymmärrettiin kieltenopetuksena, joka aloitetaan ennen tuntijaon velvoittamaa aloitusajankohtaa. Täten esimerkiksi yhteisen B1-kielen opetuksen aloittaminen jo 5. luokalla laskettaisiin varhennetuksi kieltenopetuksesi. Varhentaminen tapahtuu aina suhteessa siihen, miten kunnassa tai koulussa kieltenopetus on aikaisemmin järjestelty.

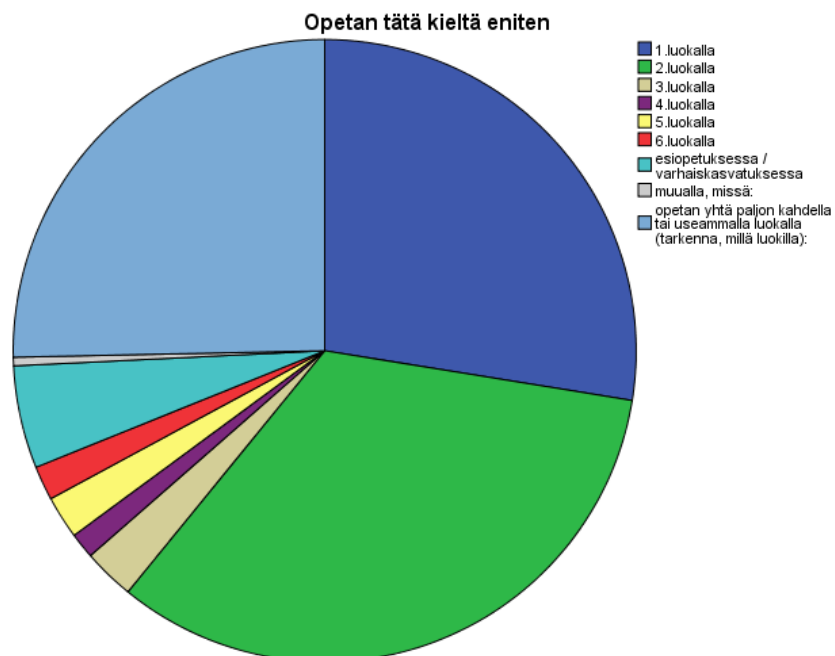
Valtaosa opettajakyselyyn vastanneista opetti englantia (yli 70 % vastaajista) useimmiten joko 1. tai 2. vuosiluokalla tai molemmilla näistä, toisinaan myös esiopetuksessa. Toiseksi suurin (melkein 10 % vastaajista) vastaajaryhmä opetti saksaa varhennettuna. Ranskaa opetti 5 % vastaajista ja ruotsia 4 % vastaajista. Useampaa kuin yhtä kieltä opetti varhennetusti melkein 7 % vastaajista. Varhennetun kieltenopetuksen jakautuminen eri kieliryhmiin on esitetty kuvassa 2 alla.

Kuva 2. Opettajakysely. Varhennetun kieltenopetuksen jakautuminen eri kieliryhmiin.

Useimmat kyselyyn vastanneet opettajat opettivat kieltä varhennetusti 1.-luokkalaisille (28 % vastaajista), 2.-luokkalaisille (33 % vastaajista) tai yhtä aikaa sekä 1.- että 2.-luokkalaisille (12 % vastaajista). Lisäksi noin 8 % vastaajista opetti sekä esiopetuksen puolella että vuosiluokilla 1–2. Noin 5 % vastaajista opetti vain esiopetuksessa tai varhaiskasvatuksessa ja toiset 5 %

perusopetuksen vuosiluokilla 4–6. Käytännössä juuri yksikään vastaajista ei opettanut varhennetusti vuosiluokkaa 6 ylempillä luokilla. Varhennetun kieltenopetuksen jakautuminen eri vuosiluokille on esitetty kuvassa 3 alla.

Kuva 3. Opettajakysely. Varhennetun kieltenopetuksen jakautuminen eri vuosiluokille.

Oppimäärittäin tarkasteltuna vastaajien jakauma ei sisältänyt yllätyksiä: 63 % vastaajista kertoi opettavansa A1-oppimäärän mukaista kieltä ja 4 % A2-oppimäärän kieltä. Alle 2 % vastaajista opetti B1- tai B2-kieltä varhennetusti. Huomattavaa on kuitenkin se, että melkein kolmannes vastaajista (31 %) kuvasi varhennettua kieltenopetusta muuna kuin oppimäärän opetuksena. Näistä yleisimmät olivat varhennettu kielenopetus kurssimuotoisempana järjestelynä ja kielisuihkutus. Esimerkiksi KiKatus- eli kielikasvatustuntien avulla oppilaat tutustuvat koulussa tarjolla oleviin A1- ja A2-kieliin ennen kielivalintaa yhden tunnin viikossa. Kieliin tutustutaan noin kahdeksan viikon pituisten tutustumisjaksojen aikana (yksi kieli kunkin jakson aikana). Täten yhden lukuvuoden aikana oppilaat ehtivät tutustua neljään eri kieleen.

3.2 Varhennettua kieltenopetusta antavien opettajien taustasta

Noin 91 % kyselyyn vastanneista opettajista kertoi ensikieläkseen suomen ja 3 % ruotsin. 2 % vastaajista kertoi olevansa suomi-ruotsi-kaksikielinen⁹. Noin 9 % opettajista ilmoitti käyttävänsä kotonaan myös jotakin muuta kieltä. Näistä yleisimpiä olivat englanti, ruotsi ja saksa.

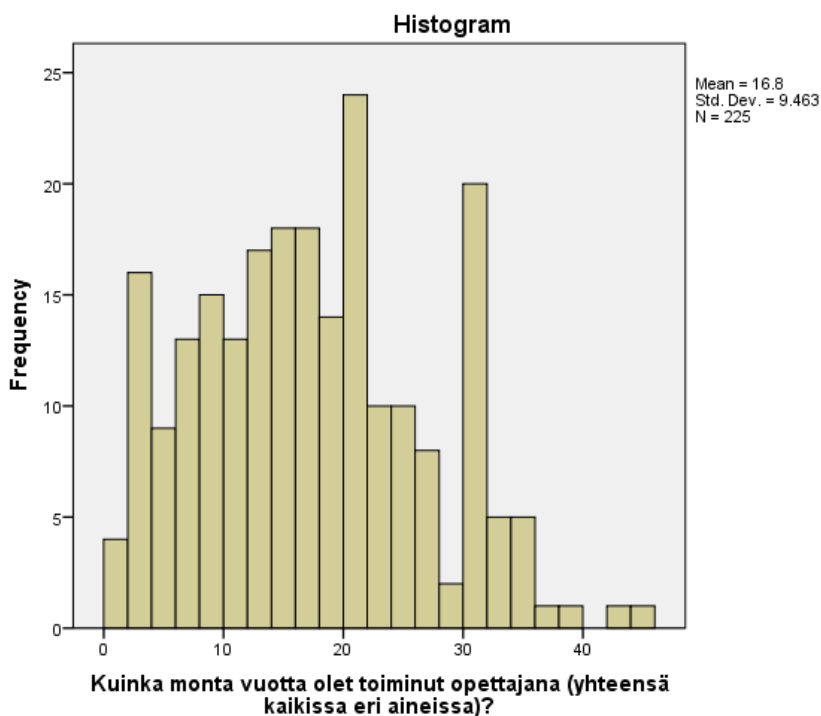
⁹ Kysymyksessä kysyttiin vastaajan ensikieltä, jonka 16 % vastaajista oli tulkinnut tarkoittavan heidän opettamaansa pääkieltä eli englantia. Koska nämä opettajat kuitenkin vastasivat avoimiin kysymyksiin suomeksi, heidän ensikieläkseen/äidinkieläkseen on tässä merkitty suomi.

Valtaosa kyselyyn vastanneista opettajista kertoi koulutustaustakseen ylemmän korkeakoulututkinnon (94 % vastaajista). Lopuilla vastaajista oli joko alempi korkeakoulututkinto (4 %) tai muu koulutus. 30 prosenttia vastaajista kertoi suorittaneensa pääaineopinnot opetettavassa kielessä ja vastaavasti 28 prosenttia vastaajista sivuaineopinnot. Jäljelle jääneet ovat mahdollisesti suorittaneet suppeampia kieliopintoja tai he eivät ole suorittaneet lainkaan kieliopintoja.

Opettajien koulutustaustan tarkempi analyysi osoitti suurempaa vaihtelua. Vastaajista noin kolmasosa (36 %) oli koulutukseltaan luokanopettajia ja toinen kolmasosa (34 %) aineenopettajia. 12 prosentilla vastaajista oli sekä aineenopettajan että luokanopettajan pätevyys. 11 prosenttia vastaajista oli kyseiseen kieleen erikoistunut luokanopettaja ja toinen 11 prosenttia ilmoitti jonkun muun tyyppisen koulutuksen, joista tavallisimpia olivat erityisopettajan ja lastentarhanopettajan koulutus. Lisäksi 2 prosenttia vastaajista oli kielikylpyopettajia.

Vastaajilla oli yleisesti varsin laajat pedagogiset opinnot ja joissakin tapauksissa useamman tyyppisiä opintoja, mistä johtuu myös se, että edellisessä kappaleessa mainittujen prosentuaalisten osuuksien yhteenlaskettu summa ylittää 100 %. 64 prosenttia vastaajista oli suorittanut luokanopettajan ja 40 prosenttia aineenopettajan pedagogiset opinnot. Noin 10 % oli suorittanut muita pedagogisia opintoja, kuten lastentarhaopettajan tai erityisopettajan pedagogiset opinnot tai steinerpedagogiset opinnot.

Varhennettua kieltenopetusta voivat antaa varsin erilaisissa vaiheissa uraansa olevat opettajat, mikä näkyi myös kyselyyn vastanneiden kuvaamassa opetuskokemuksessa. Vastaajat olivat keskimäärin hyvin kokeneita opettajia: he olivat toimineet opettajina keskimäärin 17 vuotta¹⁰. Joukossa oli sekä ensimmäistä vuottaan opettajina työskenteleviä että jo 45 vuotta opettaneita opettajia. Opetuskokemuksen jakauma näkyy tarkemmin kuvassa 4 oikealla.

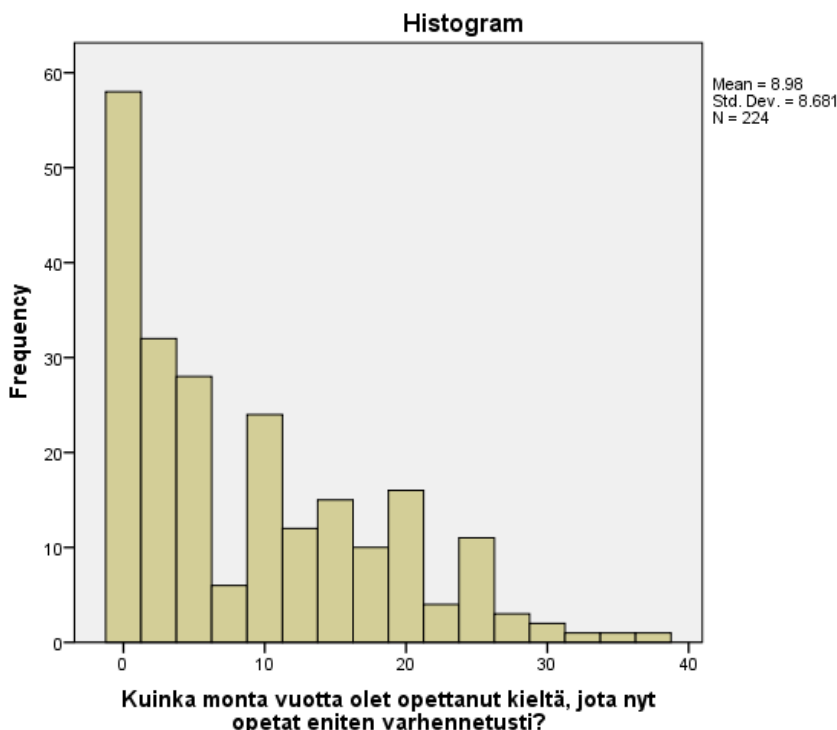

Kuva 4. Opettajakysely. Opettajien opetuskokemus, jakauma opetusvuosien mukaan.

¹⁰ Myös vastausten mediaani eli keskimäinen arvo oli 17 vuotta.

Valtaosa opettajista oli vasta-alkajia varhennetussa kieltenopetuksessa. 80 % heistä kertoi, että kuluva lukuvuosi oli heille ensimmäinen vuosi varhennetun kieltenopetuksen parissa. Loput eli noin 20% vastaajista oli opettanut kieltä varhennetusti keskimäärin jo 7 vuotta (mediaani 3,5 vuotta, minimi 2 vuotta, maksimi 27 vuotta). Vastaajissa oli siis jonkin verran opettajia kouluista ja kunnista, joissa varhennettua kielenopetusta on annettu jo varsin pitkään.

Lisäksi opettajia pyydettiin kertomaan, kuinka monta vuotta he ovat opettaneet sitä kieltä, jota he opettavat nyt varhennetusti. Huomiota herättää niiden opettajien suuri määrä (lähes 60), jotka olivat kyselyn ajankohtana opettaneet ko. kieltä 1 vuoden tai alle. Näihin opettajiin lukeutuvat ne luokanopettajat, jotka eivät ole suorittaneet varsinaisia kieliopintoja ja jotka todennäköisesti opettivat kieltä varhennetusti ensimmäistä kertaa lukuvuonna 2017–2018. Mukana varhennetussa kielenopetuksessa on kuitenkin opettajia, joilla on varsin vaihteleva kokemus kielenopetuksesta. Vastausten jakauma näkyy kuvassa 5 alla.

Kuva 5. Opettajakysely. Opettajien opetuskokemus kohdekielen opetuksessa, jakauma opetusvuosien mukaan.

3.3 Varhennetun kieltenopetuksen käytännön järjestelyistä

Kysyttäessä opetuksen järjestelyistä yleisin vastaus oli, että opettajan lisäksi opetukseen osallistui toinenkin henkilö; 43 % vastaajista raportoi tällaisesta järjestelystä. Useimmiten

opettajan kanssa työskenteli koulunkäyntiavustaja tai koulunkäynninohjaaja, joskus myös kyseistä kieltä opiskeleva opiskelija tai vaihto-oppilas.

Noin neljäsosa vastaajista (28 %) ilmoitti opettavansa kieltä varhennetusti yhdessä jonkun toisen opettajan kanssa. Useimmiten kyse oli kieltenopettajan ja luokanopettajan yhteisopetuksesta, joissain tapauksissa yhteistyötä tehtiin myös erityisopettajan kanssa. Yhteistyö ei rajoittunut vain varsinaiseen opetukseen, vaan sitä tehtiin myös opetuksen suunnittelussa. Joissain tapauksissa työskentely jaettiin niin, että tunnin suunnittelu oli vain toisen opettajan vastuulla, vaikka opetus toteutettiin yhdessä. Joissakin vastauksissa korostui se, että yhteisopetus mahdollisti sellaisten oppilaiden auttamisen, jotka tarvitsivat erityistä tukea oppimisessa.

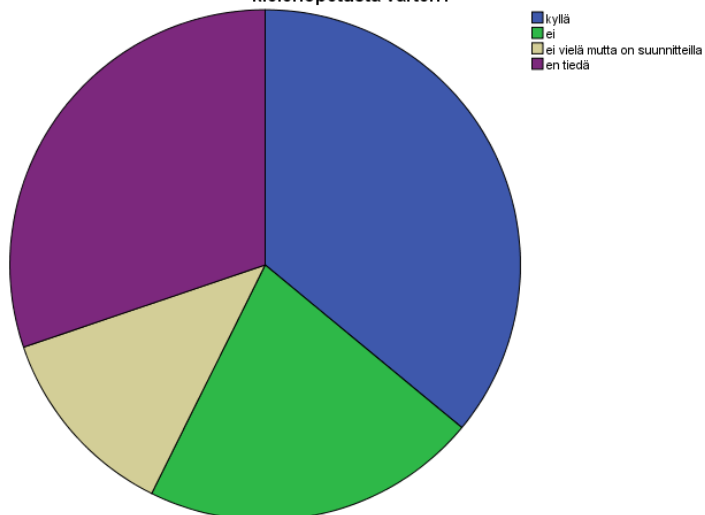
Jako edellä mainittuihin kahteen kategoriaan oli haastavaa, ja todennäköisesti osa vastauksien kuvaamasta toiminnasta on päällekkäistä. Näin on voinut käydä esimerkiksi tapauksissa, joissa toinen opettaja osallistuu tunnin valmisteluun, mutta luokassa on läsnä esimerkiksi avustaja. Opetushallituksen selvitysten mukaan kielten varhentamisen hankkeissa on erityisesti hyödynnetty samanaikaisopettajuutta. Tämä on yhtenevää tässä tutkimuksessa saatujen tulosten kanssa. Aineiston analyysissä on tehty tarkkaa eroa käsitteiden *samanaikaisopettajuus* ja *yhteisopettajuus* välillä.

3.4 Varhennetun kielenopetuksen järjestelyt koulussa ja kunnassa

Opettajia pyydettiin kertomaan koulunsa ja kuntansa varhennetusta kieltenopetuksesta. Heitä pyydettiin kertomaan muun muassa kunnan tai koulun mahdollisesta erillisestä opetussuunnitelmasta varhennettuun kieltenopetukseen. Lisäksi heitä pyydettiin kommentoimaan näitä opetussuunnitelmia ja kertomaan, millaiset mahdollisuudet heillä oli osallistua varhennetun kieltenopetuksen suunnitteluun.

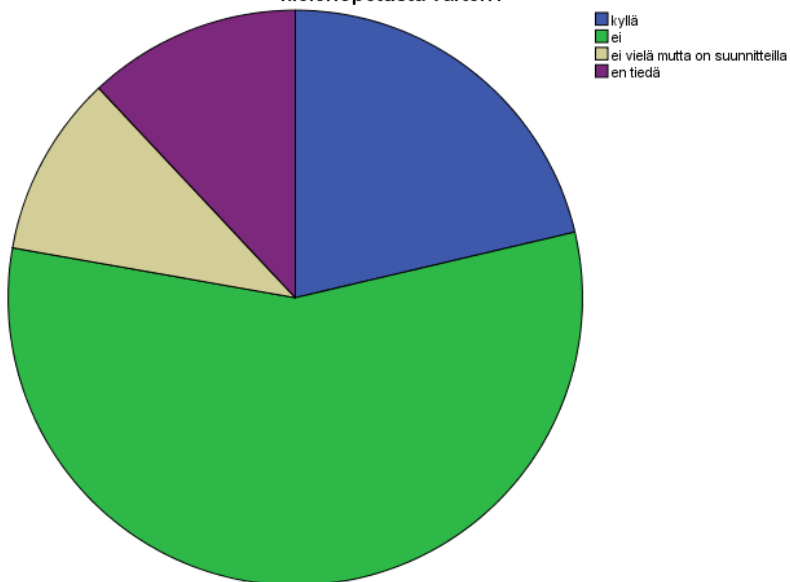
Suurimmassa osassa vastaajien kouluja (74 %) kulunut lukuvuosi oli ensimmäinen, jona koulu järjesti varhennettua kieltenopetusta. Tulosten mukaan koulut ja kunnat laativat paikallisia opetussuunnitelmia varhennettuun kieltenopetukseen varsin vaihtelevasti sekä tietoisuus niiden mahdollisesta olemassaolosta vaihtelee kunnittain ja kouluittain. Opettajien vastausten mukaan 36 % kunnista ja 21 % kouluista oli laatinut tällaisen opetussuunnitelman, mutta 21 % kunnista ja 56 % kouluista ei ollut niitä tehnyt. Runsaassa 10 % kouluja ja kuntia opetussuunnitelma oli jo suunnitteilla. Osa opettajista ei tiennyt, onko tällaisia opetussuunnitelmia tehty tai onko niitä valmisteilla valmisteilla (12 % koulujen osalta ja 30 % kuntien osalta). Tulokset näkyvät kuvissa 6 ja 7 seuraavalla sivulla.

Onko kunnassanne tehty paikallista opetussuunnitelmaa varhennettua kielenopetusta varten?

Kuva 6. Opettajakysely. Kysymys kuntakohtaisesta opetussuunnitelmasta varhennettuun kielenopetukseen.

Onko koulussanne tehty paikallista opetussuunnitelmaa varhennettua kielenopetusta varten?

Kuva 7. Opettajakysely. Kysymys koulukohtaisesta opetussuunnitelmasta varhennettuun kielenopetukseen.

Opettajilta kysyttiin lisäksi avoimia kysymyksiä kielenopetuksen varhentamisesta heidän koulussaan. Seuraavassa esitämme lyhyen tiivistelmän heidän vastaustensa päälinjoista näihin kysymyksiin.

Miksi koulusi päätti käsityksesi mukaan järjestää kielenopetusta varhennetusti?

Opettajat vastasivat useimmiten viittaamalla joko kunnan tai kaupungin päätökseen tai kunnan tai kaupungin yhteiseen tahtotilaan; ”kaupungin yhteinen päätös” oli varsin yleinen vastaustapa tähän kysymykseen. Varsin usein vastaajat viittasivat myös saaneensa mahdollisuuden aloittaa tai päästä mukaan hankkeeseen, johon oli nyt tarjoutunut rahoitusta. Joissakin vastauksissa tuotiin tässä yhteydessä esille koulun tai opettajan innostus osallistua varhennushankkeeseen. Melko tavallista oli myös mainita kunnassa tai koulussa jo aikaisemmin tarjottu varhennettu opetus tai kielisuihku, jotka ilmeisesti olivat vaikuttaneet myönteisesti päätökseen lähteä mukaan uusiinkin varhennushankkeisiin. Jonkin verran vastauksissa mainittiin myös ajatus siitä, että varhennus on keino tukea ja motivoida kielenoppimista. Osassa vastauksia mainittiin myös kielenoppimisen helppous nuorille oppijoille.

Millainen mahdollisuus sinulla oli vaikuttaa siihen, että koulusi alkoi järjestää varhennettua kielenopetusta?

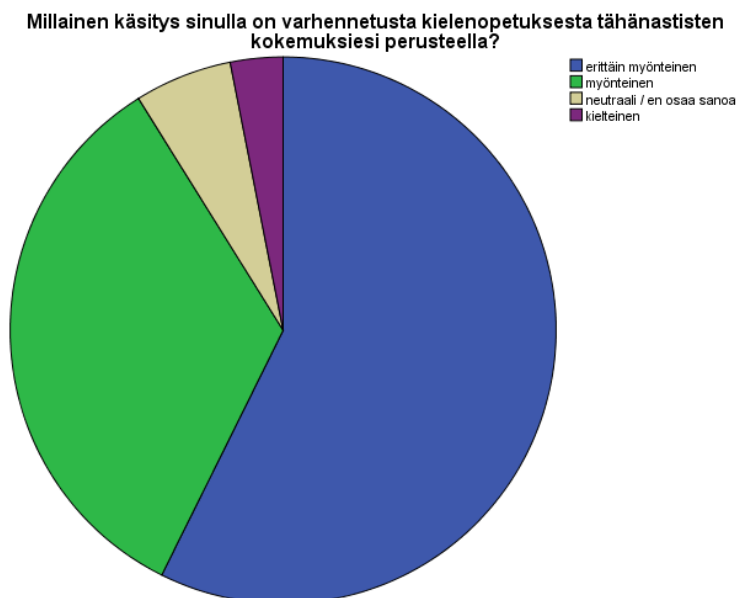
Tyypillisin vastaus kysymykseen oli, ettei opettajalla ollut mahdollisuutta vaikuttaa asiaan, sillä päätös oli tehty ylemmällä tasolla esimerkiksi kuntatasolla. Varsin monet vastaajat kertoivat kuitenkin eriasteisesta osallistumisesta varhennetun kielenopetuksen suunnitteluun. He olivat esimerkiksi osallistuneet valmisteluryhmän työhön tai olleet yhteydessä sivistystoimenjohtajaan. Jotkut ilmoittivat olleensa hyvinkin aloitteellisia varhennetun kielenopetuksen käynnistämiseksi koulussaan. Osa niistäkin vastaajista, jotka kertoivat vähäisistä mahdollisuuksista vaikuttaa varhennuksen aloittamiseen, ilmoittivat kuitenkin lähteneensä mielellään mukaan varhennettuun.

3.5 Opettajien näkemys varhennetun kielenopetuksen käytännöstä

Monet opettajille suunnatuista kysymyksistä koskivat varhennetun kielenopetuksen käytänteitä kuten suomen kielen ja opetettavan kielen käyttöä opetuksessa, kotitehtävien antoa, suullisen ja kirjallisen kielitaidon osuutta opetuksessa, harjoitustehtäviä ja opetusmateriaaleja. Opettajia pyydettiin myös arvioimaan varhennettua kielenopetusta tähänastisten kokemustensa perusteella. Tässä alakohdassa raportoimme näitä tuloksia sekä kaikkien opettajien näkökulmasta että joissakin kohdin vain englantia opettavien näkökulmasta. Jälkimmäiset opettavat kaikkein nuorimpia oppilaita, sillä he opettavat lähes pelkästään vuosiluokilla 1. ja 2. sekä varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen puolella.

Valtaosalla kyselyyn vastanneista opettajista oli erittäin myönteinen (57 %) tai myönteinen (34 %) käsitys varhennetusta kielenopetuksesta heidän tähänastisten kokemustensa perusteella. 6 prosenttia vastaajista ei osannut ottaa kantaa kysymykseen tai heillä oli asiasta neutraali käsitys.

Vain 3 prosentilla vastaajista (7 vastaajaa) oli kielteinen käsitys varhaisesta kieltenopetuksesta. Opettajien näkemysten jakautuminen on esitetty kuvassa 8 alla.

Kuva 8. Opettajakysely. Opettajien käsitys varhennetusta kieltenopetuksesta.

Opettajilla oli mahdollisuus perustella mielipiteitään. Yleisesti opettajat viittasivat oppilaiden innostukseen, motivaatioon ja avoimuuteen englannin opiskelua kohtaan. Oppilaiden katsottiin oppivan helposti, usein kuin ”leikin varjolla”. Myös vanhemmilta saatu myönteinen palaute mainittiin joissakin vastauksissa. Harvoja kielteisiä näkemyksiä perusteltiin muun muassa liian suurilla opetusryhmillä, joiden todettiin rajoittavan mahdollisuuksia toiminnalliseen kieltenopetukseen. Lisähaasteiksi opettajat mainitsivat koulun tuntikehyksen sekä oman koulutustaustan riittämättömyyden. Esimerkiksi aineenopettajan koulutustaustan ei mielletty antavan riittäviä eväitä opettaa pieniä lapsia. Samaa riittämättömyyden tunnetta kokivat myös muun koulutustaustan omaavat opettajat.

Opettajia pyydettiin lisäksi arvioimaan, eroaako varhennettu kieltenopetus tavanomaiseen aikaan eli 3. luokalla aloitetusta kieltenopetuksesta. 66 % opettajista oli sitä mieltä, että varhennettu kieltenopetus eroaa selvästi ei-varhennetusta, ja 25 % opettajista kertoi sen eroavan jonkin veran. 7 % opettajista ei osannut vastata kysymykseen. Englantia opettavien opettajien mielipiteet eivät eronneet oleellisesti muista opettajista. Tulokset on esitetty taulukossa 12 seuraavalla sivulla.

Opettajien perusteluissa korostuivat varhennetun kieltenopetuksen toiminnallisuus, jonka opettajat kertovat perustuvan puhuttuun kieleen ja suullisen kielitaidon harjoittamiseen. Lisäksi opettajat kertoivat, että kirjoitettu kieli on opetuksessa sivuroolissa osin siksi, että varsinkin 1.-luokkalaisilla oman äidinkielen luku- ja kirjoitustaidot ovat vasta kehitteillä. Varhennetussa kieltenopetuksessa oppikirjoja ei juurikaan ole käytetty.

Eroaako 1. ja 2. luokkien kielenopetus 3. luokalla aloitetusta kielenopetuksesta?

	Kaikki opettajat		Englannin opettajat	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
ei eroa mitenkään	1	.4	1	.6
eroaa vain vähän	3	1.3	3	1.8
eroaa jonkin verran	57	25.3	38	22.4
eroaa selvästi	149	66.2	116	68.2
en osaa sanoa	15	6.7	12	7.1
Total	225	100.0	170	100.0

Taulukko 12. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, miten paljon varhennettu kielenopetus eroaa tavanomaiseen aikaan aloitetusta kielenopetuksesta.

Opettajilta kysyttiin, onko heidän opettamassaan kielessä jotakin, jota on joko helpompi tai vaikeampi opettaa varhennetusti kuin tavanomaiseen aikaan aloitetussa opetuksessa. Englannin opettajien vastaukset olivat hyvin samanlaisia kuin koko vastaajajoukon. Opettajien avoimissa vastauksissa nousivat esille seuraavat seikat:

Helpompana pidettiin ääntämisen ja puhuminen oppiminen ja opettaminen esimerkiksi pelien ja laulujen kautta. Yleisesti monet jättivät vastaamatta tähän kysymykseen tai kertoivat, etteivät osaa vastata. Minkään kielitaidon alueen nostaminen esimerkiksi oli siis yleisesti harvinaista. Varsin monissa vastauksissa korostettiin oppilaiden motivaatiota ja intoa oppia, kun opetus aloitetaan varhemmin. Opetusta ja oppimista pidettiin joissakin vastauksissa paineettomampana 1. ja 2. luokalla verrattuna 3. luokkaan. Tulokset on esitetty taulukossa 13 alla.

Onko opettamassasi kielessä jotain, jota on helpompi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokalla?

	Kaikki opettajat		Englannin opettajat	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en osaa sanoa	7	3.1	6	3.5
ei	30	13.3	18	10.6
kyllä	97	43.1	76	44.7
Yht. vastauksia	134	59.6	100	58.8
Ei vastauksia	91	40.4	70	41.2
Yhteensä	225	100.0	170	100.0

Taulukko 13. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, onko opetetussa kielessä jotakin, jota on helpompi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokalla.

Vaikeammaksi koettiin kaikki kirjalliseen osaamiseen liittyvä, vaikka jotkut vastaajat mainitsivatkin, ettei sitä edes opeteta 1. ja 2. luokilla. Erikseen kielellisiin ilmiöihin liittyvistä asioista jotkut opettajat mainitsivat tässä yhteydessä kieliopin ja artikkelit sekä yleisesti puhutun ja kirjoitetun kielen erot varsinkin englannin kielessä. Jotkut opettajat kokivat oppilaiden iän

vaikuttavan ohjeiden ymmärtämistä, rajaavan monet itsenäisesti tehtävien harjoitusten tekemistä sekä vaikkeuttavan tuntien suunnittelua. Tulokset on esitetty taulukossa 14 alla.

Onko opettamassasi kielessä jotain, jota on vaikeampi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokalla?

	Kaikki opettajat		Englannin opettajat	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
en osaa sanoa	5	2.2	4	2.4
ei	18	8.0	11	6.5
kyllä	99	44.0	75	44.1
Yht. vastauksia	122	54.2	90	52.9
Ei vastauksia	103	45.8	80	47.1
Yhteensä	225	100.0	170	100.0

Taulukko 14. Opettajakysely. Opettajien näkemys siitä, onko opetetussa kielessä jotain, jota on vaikeampi opettaa 1. ja 2. luokilla kuin 3. luokilla.

3.6. Opetuksen käytäntöä

Opettajia pyydettiin myös kertomaan opetuksen käytännöstä, kuten suomen ja kohdekielen käytöstä oppitunneilla ja oppituntien ulkopuolella, opetuksen toteutuksesta ja sisällöistä.

Suomen ja kohdekielen käyttö

Valtaosa opettajista kertoi käyttävänsä suomea opetuksessaan vähintään yhtä paljon kuin opettavaa kieltä. Vain noin 12 % kaikista opettajista ja 9 % englannin opettajista raportoiti käyttävänsä opettavaa kieltä enemmän kuin suomea. Englannin opettajat, jotka opettavat useammin aivan nuoria oppijoita, kertoivat käyttävänsä suomea hiukan enemmän kuin opettajat yleensä. Tulokset on esitetty taulukossa 15 alla.

Arvioi kuinka suuren osan ajasta käytät kohdekieltä 1. ja 2. luokkien kielten tuntien aikana

	Kaikki opettajat		Englannin opettajat	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
säännöllisesti mutta vain muutaman yksittäisen sanan / ilmauksen tunnin aikaa	52	23.1	45	26.5
valtaosan aikaa puhun suomea	63	28.0	49	28.8
käytän lähes yhtä paljon kuin suomea	32	14.2	23	13.5
käytän kumpaakin suurin piirtein yhtä paljon	50	22.2	38	22.4
käytän opettamaani kieltä enemmän kuin suomea	19	8.4	10	5.9
käytän valtaosan aikaa opettamaani kieltä	9	4.0	5	2.9
Yhteensä	225	100.0	170	100.0

Taulukko 15. Opettajakysely. Opettajien arvio siitä, miten paljon he käyttävät kohdekieltä oppituntien aikana.

Suullinen ja kirjallinen kielitaito opetuksessa

Suullinen kielitaito painottuu selvästi varhennetussa kielenopetuksessa. Vajaa neljäsosa opettajista kertoi keskittyvänsä täysin suulliseen kielitaitoon ja lähes 60 % kertoi selvän painopisteen olevan suullisessa osaamisessa. Kun opettajilta kysyttiin, harjoittavatko he lukemista tai kirjoittamista opettamallaan kielellä, noin 55 % vastasi, etteivät tee niin. 45 %:lla vastaajista tällaista harjoittelua oli ainakin hiukan. Kirjalliset tehtävät liittyivät monesti oppikirjaan, jos sellaista käytettiin. Yleisimmin mainittiin yksittäisten sanojen lukemista tai kirjoittamista, joskus lyhyitä lauseitakin. Sanaristikot mainittiin muutaman kerran tavallisesti käytettynä harjoitustehtävätyyppinä. Tulokset on esitetty taulukossa 16 alla.

Miten suullinen ja kirjallinen kielitaito painottuvat 1. ja 2. luokkien opetuksessa?

	Kaikki opettajat		Englannin opettajat	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
keskityn täysin suulliseen kielitaitoon	52	23.1	38	22.4
selvä painopiste on suullisessa kielitaidossa	124	55.1	100	58.8
suurempi osa opetuksesta koskee suullista kielitaitoa	37	16.4	24	14.1
opetuksessa suullinen ja kirjallinen kielitaito ovat tasapainossa	11	4.9	7	4.1
suurempi osa opetuksesta koskee kirjallista kielitaitoa	1	.4	1	.6
Yhteensä	225	100.0	170	100.0

Taulukko 16. Opettajakysely. Opettajien arvio siitä, miten paljon suullinen ja kirjallinen kielitaito painottuvat 1. ja 2. luokkien opetuksessa.

Materiaalinen käyttö opetuksen suunnittelussa

Opettajia pyydettiin kertomaan, millaisia materiaaleja tai lähteitä he käyttävät apuna opetuksen, harjoitustehtävien ja käytettyjen työskentelytapojen suunnittelussa. Lähes kaikki opettajat vastasivat kysymykseen ja luettelivat hyvin laajan kirjon erilaisia lähteitä, jotka voidaan karkeasti luokitella seuraavasti:

- **internet ja sosiaalinen media**
mm. Facebook-ryhmät, YouTube Super Simple Songs, Pinterest; koulun omat pedanet-sivut; Teachers pay teachers; Go noodle; Early learning English; Quizlet, Quizzizz, Cram, Baamboozle, Kahoot, anglomaniacy.pl; urskola.se; Kalles svenska; Kikatus-sivut
- **oppikirjat ja valmiit materiaalit**
mm. Sanomapron Go!-materiaali ml. digimateriaali, Otavan varhennetun englannin oppikirja, Go for it, Leo's English, Jump in –materiaalin tehtävä- ja muistipelikortit, Ville-kuvasanastot, A2-sarjan saksan oppikirjat
- **erilaiset omat ja yhdessä tehdyt materiaalit**
mm. tehtävät, pelit, leikit, laulut, kuvakortit ja esineet kuten leikkieläimet ja -hedelmät

Materiaalien käyttö luokassa

Varsin monet opettajat kertoivat, etteivät he käytä valmiita materiaaleja kuten oppikirjaa. He, jotka niitä käyttävät, tyypillisesti soveltavat edellä mainitussa listassa lueteltuja oppimateriaaleja ja verkkotehtäviä luokkaopetukseensa. Vaikuttaa siltä, että näitä kahta materiaaleja koskevia kysymyksiä oli opettajien vaikea erottaa toisistaan. Monella vastaus ensimmäiseen kysymykseen oli samalla vastauksia toiseen. Esimerkiksi erilaiset verkosta löytyvät videot tai (lauta)peleihin liittyvä materiaali, jota opettajat etsivät tunnilla suoritettavien tehtävien pohjaksi, toimivat samalla käytännön tuntitehtävinä.

Kotitehtävien antaminen

Vain 21 % opettajista kertoi antavansa oppilaille kotitehtäviä 1. ja 2. luokilla. Englannin opettajat eivät eronneet muista tässä kohdin. Kotitehtäviä annettiin lähinnä silloin, jos opettaja käytti opetuksessaan oppikirjaa tai muuta materiaalia, samoin jos kyse oli muusta kuin ennen 3. luokkaa alkavasta varhenuksesta, kuten 4.–6. luokilla alkaneesta B1-kielen opetuksesta. Tehtävät olivat yleensä hyvin pienimuotoisia ja vaihtelevia, esimerkiksi piirrostehtäviä, pieniä tehtäviä oppikirjasta tai monisteesta sekä oppitunneilla opitun harjoittelua kotona. Jälkimmäiseen opettajat antoivat esimerkeiksi tervehdyksiä sekä numeroiden ääneen luettelua.

Suulliset harjoitustehtävät oppitunneilla

Samoin kuin kysymykseen materiaalien ja lähteiden käytöstä opetuksen pohjana myös tähän kysymykseen vastasivat käytännössä kaikki opettajat. Opettajat luettelivat usein varsin pitkiäkin listoja erilaisia tehtäviä ja harjoitusmuotoja. Vastauksissa toistuivat useimmiten seuraavat harjoitukset:

- laulut, lorut, leikit
- kuuntelu ja toisto (esimerkiksi opettajan sanomia sanoja, fraaseja, kuvissa olevien esineiden sanomista ääneen, joskus myös taululle kirjoitettujen tai materiaalissa olevien sanojen tukemana)
- erilaiset pelit ja liikunnalliset tehtävät
- parikeskustelut (esimerkiksi on kysytty pareilta tuttuja asioita ja sanotaan tervehdyksiä; haastatteluja; selitetään jotakin)
- ryhmätehtävät (esimerkiksi näytelmät)
- opettajan kysymykseen vastaaminen

Oppilaiden lukutaitoerojen huomioiminen opetuksessa

Varsin yleinen vastaus tähän kysymykseen oli, ettei oppilaiden lukutaitoerojen huomioimiseen ollut varsinaista tarvetta, sillä etenkin alkuopetuksessa opetus keskittyi suulliseen kielitaitoon. Erojen huomioiminen tapahtui esimerkiksi eriyttämällä tehtäviä, antamalla osalle oppilaita enemmän aikaa tai työnjaon avulla kouluavustajan kanssa.

Vastauksissa mainittiin myös se, että monesti harjoitustehtävissä oli kyse puheen ja kirjallisen muodon yhdistämisestä. Tällöin esimerkiksi tehtävä perustui kuvaan ja kuvassa esitetyn esineen tai muun vastaavan kirjallinen muoto oli tavallaan ylimääräinen, kokonaisuutta tukeva osa.

Kirjoitusasua harjoiteltiin siis myös, mutta se opittiin ikään kuin oppimisen sivutuotteena. Taululle kirjoitetut sanat ja ilmaukset toimivat samalla tavalla suullisten harjoitusten tukena ja lisänä. Lisäksi todettiin, että ne oppilaat, joiden lukutaito¹¹ oli parempi, autoivat niitä, jotka eivät vielä osanneet lukea hyvin esimerkiksi pari- ja ryhmätehtävissä.

Osallistuminen täydennyskoulutukseen

Hiukan yli puolet (52 %) opettajista oli osallistunut varhennettua kielenopetusta koskevaan täydennyskoulutukseen. Prosentuaalinen osuus oli lähes sama englantia opettavia ja kaikkia opettajia tarkastellessa. 47 % kaikista opettajista ja hiukan suurempi osuus (52 %) englannin opettajista ilmoitti tarvitsevänsä lisää täydennyskoulutusta varhennettuun kielenopetukseen. Asioita, joista täydennyskoulutusta kaivattiin lisää, olivat muun muassa toiminnallinen kielenopetus, käytännön neuvot ja vinkit sekä ideoita tuntisuunnitteluun ja harjoituksiin.

Osa opettajista toivoi yleisesti kielikoulutusta ja kielenopetukseen liittyvää pedagogista koulutusta. On hyvä muistaa, että vastaajissa oli kymmeniä luokanopettajia, joilla ei ollut lainkaan kieliopintoja tai vieraan kielen pedagogisia opintoja, joten tämä ei liene yllättävää. Samoin koulutusta toivottiin pienten lasten opettamiseen – moni vastaajista oli aineenopettaja, jolla oli ennestään vain vähän kokemusta pienten lasten opettamisesta. Myös kielikylpyopetukseen toivottiin koulutusta. Koulutusmuodoista esitettiin toiveita muun muassa opettajien yhteisistä seminaareista ja muista tavoista keskustella ja jakaa hyviä varhennetun kielenopetuksen käytänteitä.

Opettajille annettiin lopuksi mahdollisuus kommentoida vapaamuotoisesti varhennettua kielenopetusta. Poimintoja erilaisista, asiaa eri näkökulmista valottavista yleisimmistä kommentteista on tehty koonti, joka löytyy liitteistä.

¹¹ Ilmeisesti äidinkiessä, joissakin tapauksissa mahdollisesti vieraalla kielellä.

4. Oppilaiden huoltajien näkemykset varhennetusta kieltenopetuksesta

Tutkimuksessa kartoitettiin myös huoltajien näkemyksiä varhennetusta kieltenopetuksesta. Lähetimme kyselyn tutkimuksen ensimmäiseen osaan osallistuneiden 1.–3. luokkien oppilaiden huoltajille. Pilottitutkimuksen aikana huoltajille kohdistettuun verkkokyselyyn vastasi vain 77 huoltajaa tai perhettä. Tuloksia voidaan pitää vain suuntaa antavina.

Huoltajakyselyyn pyydettiin vastauksia sekä varhennetun englannin opetukseen osallistuvien 1.- ja 2.-luokkalaisten huoltajilta että 3. luokalla aloittaneiden lasten huoltajilta. Kysymykset edellä mainituille kohderyhmille erosivat hiukan. Nuorempien lasten huoltajilta kysyttiin heidän omakohtaisista kokemuksistaan varhennetussa kieltenopetuksessa olevien lasten huoltajina, kun taas 3.-luokkalaisten huoltajilta kysyttiin heidän käsityksiään varhennuksesta heidän muista lähteistä peräsin olevan tietonsa ja käsityksiensä pohjalta.

Kyselyssä selvitettiin huoltajien taustaa kuten kielitaitoa ja koulutustasoa sekä heidän omakohtaisia tai yleisiä käsityksiään varhennetusta kieltenopetuksesta. Lisäksi heiltä kysyttiin lapsen taustaan liittyviä seikkoja kuten mahdollisesta oleskelusta ulkomailla ja lapsen lukemaan oppimisesta hänen äidinkielellään. Huoltajilta pyydettiin myös näkemyksiä lapsen tarvitsemasta tuesta oppimisessa sekä lapsen englannin käytöstä vapaa-ajalla.

Huoltajakysely oli tarkoitettu vain niille vanhemmille, joiden lapsi osallistui pilottitutkimukseen. Vastaajat jakautuivat melko tasaisesti 1., 2. ja 3. luokan lasten huoltajiin¹².

4.1 Huoltajien tausta

Huoltajien koulutus ja kielitausta

Kyselyyn vastanneista huoltajista noin puolella oli ammatillinen tutkinto ja noin 40 % lukiotausta. Lähes kaikki käyttivät suomen kieltä kotonaan. Noin viidesosa huoltajista käytti kotonaan myös englantia, venäjää, ruotsia tai jotakin muuta kieltä.

Huoltajien englannin taito

Kyselyyn vastanneet huoltajat arvioivat oman englannin osaamisensa vaihtelevasti: suurin osa arvioi suullisen kielitaidon, lukemisen ja kirjoittamisen vähintään tyydyttäväksi, noin puolet vähintään hyväksi. Lukeminen arvioitiin parhaimmaksi osa-alueeksi. Tulokset on esitetty taulukossa 17 seuraavalla sivulla.

¹² Kyselyyn vastasi 22 ensiluokkalaisten huoltajaa, 26 toisluokkalaisten huoltajaa ja 29 kolmasluokkalaisten huoltajaa.

Kyselyyn vastanneen huoltajan arvio omasta englannin kielen taidostaan

	Suullinen		Lukeminen		Kirjoittaminen	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Heikko	12	15,6	7	9,1	11	14,3
Tyydyttävä	24	31,2	21	27,3	29	37,7
Hyvä	35	45,5	36	46,8	32	41,6
Erinomainen	6	7,8	13	16,9	5	6,5
Yhteensä	77	100	77	100	77	100

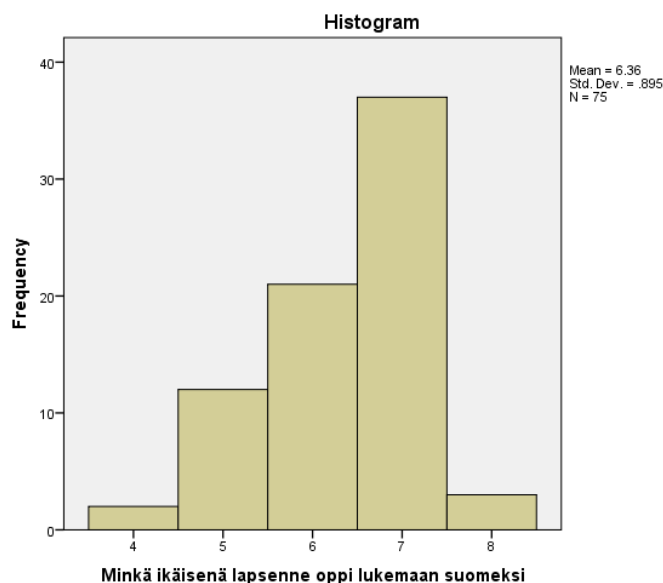
Taulukko 17. Huoltajakysely. Huoltajan arvio omasta englannin kielen taidostaan.

4.2 Oppilaiden tausta huoltajan raportoimana

Vain yhden huoltajan lapsi oli asunut ulkomailla englantia puhuvassa maassa ennen englannin opetuksen alkua Suomessa. Vain kuusi lasta oli huoltajien näkemysten mukaan osannut enemmän kuin yksittäisiä sanoja englanniksi ennen opiskelun alkamista.

Kysyimme huoltajilta, minkä ikäisinä lapsi oli oppinut lukemaan suomeksi tai jollakin muulla kielellä ja etenikö lukemaan oppiminen hyvin vaiko hitaammin kuin muilla. Lukemaan oppimisen helpous ja lukemaan oppimisikä ovat aikaisemmissa tutkimuksissa osoittautuneet toimiviksi myöhemmän oppimisen ennustajiksi, minkä vuoksi niitä kysyttiin tässäkin tutkimuksessa. Yksitoista huoltajaa (14 %) kertoi, että heidän lapsensa lukemaan oppiminen oli sujunut hitaammin kuin muilla. Raportoiduissa tuloksissa on mukana kaikki vastaajat, siis myös 3.luokkalaisten huoltajat.

Kuvassa 9 on esitetty huoltajien vastaukset kysymykseen lapsen lukemaan oppimisikästä. Valtaosa lapsista oli oppinut lukemaan seitsemän vuotiaana, mikä tarkoittaa, että suurin osa oli oppinut lukemaan ensimmäisen kouluvuotensa aikana. Huomattava osa oli kuitenkin oppinut lukemaan jo jonkin verran nuorempana. Kuviosta puuttuu tieto kahden huoltajan vastauksista. Heidän mukaan heidän lapsensa ollut vielä oppinut lukemaan kyselyn ajankohtana.

Kuva 9. Huoltajakysely. Oppilaiden lukemaan oppimisikä huoltajien raportoimana.

4.3 Huoltajien käsitykset varhennetusta kielenopetuksesta

Kiinnostus kielenopetuksen varhennukseen

Hiukan yli puolet kyselyyn vastanneista ensimmäisen ja toisen luokan oppilaiden huoltajista kertoi, ettei koulussa tarjottu vaihtoehtoa varhennetulle kielenopetukselle eli lasten osallistuminen varhennettuun englannin opetukseen ei käytännössä ollut vapaaehtoista. Kaksikymmentä (42 %) 1. ja 2. luokan huoltajista puolestaan kertoi, että koululla olisi ollut tarjolla myöhempikin englannin aloitusaika, mutta että he halusivat valita varhennetun vaihtoehdon.

Kolmannen luokan oppilaiden huoltajilta kysyttiin, olisivatko he halunneet lapsensa osallistuvan varhennettuun kielenopetukseen, jos koulu olisi sellaista tarjonnut. Lähes 70 % vastaajista (n=29) vastasi joko myöntävästi. Viidesosa vastasi kielteisesti ja muutama ei osannut sanoa mielipidettään. Myönteisesti vastanneet mainitsivat yleensä syyksi englannin osaamisen tärkeyden, lapsen kiinnostuksen englannin kieltä kohtaan ja helppouden oppia kieltä nuorena. Ne vastaajat, jotka eivät olisi halunneet laittaa lastaan varhennettuun englannin opiskeluun, mainitsivat useimmiten esteeksi sen, että opintojen alussa on opittavana muita, heidän mielestään tärkeämpiäkin oppiaineita ja taitoja. Erityisenä esteenä pidettiin sitä, että lapsi ei ollut vielä oppinut lukemaan äidinkielellään kovin hyvin ja siksi vieraan kielen opiskelua ei pidetty mielekkäänä.

Huoltajien käsitys varhennetusta kielenopetuksesta oli valtaosin myönteinen tai erittäin myönteinen. Tulokset on esitetty taulukossa 18 alla.

1.- ja 2.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kielenopetukseen huoltajien omien kokemusten perusteella.

		Lukumäärä	Prosentti
Valid	erittäin myönteinen	33	68,8
	myönteinen	11	22,9
	neutraali / en osaa sanoa	3	6,3
	kielteinen	1	2,1
	Total	48	100

Taulukko 18. Huoltajakysely. 1.- ja 2.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kielenopetukseen.

Kolmasluokkalaisten huoltajat, joilla ei ollut omakohtaista tietoa asiasta, olivat tosin usein epä tietoisia tai suhtautuivat neutraalisti varhennukseen. Tulokset on esitetty taulukossa 19 alla.

3.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kieltenopetukseen heidän aikaisempiin tietoihin perustuen.

	Lukumäärä	Prosentti
Valid		
erittäin myönteinen	6	20.7
myönteinen	10	34.5
neutraali / en osaa sanoa	13	44.8
kielteinen	0	0
Yhteensä	29	100

Taulukko 19. Huoltajakysely. 3.-luokkalaisten huoltajien suhtautuminen varhennettuun kieltenopetukseen.

Huoltajien perusteluissa myönteiselle suhtautumiselle 1.- ja 2.-luokkalaisten englannin varhentamiseen korostuivat lapsen innostus ja kiinnostus englannin oppimiseen. Useat huoltajat mainitsivat konkreettisia esimerkkejä siitä, miten lapsi käyttää kieltä kotonaankin. Joissakin vastauksissa hyvänä seikkana mainittiin opiskelun rauhallinen ja kiireetön aloittaminen. Epävarmoja vastauksia ei juurikaan täydennetty omilla kommentteilla. Yksi vastaaja kertoi, ettei oikeastaan tiennyt mitä varhennetussa opetuksessa tehtiin.

Perusteluja, miksi lapsen olisi hyvä osallistua varhennettuun kieltenopetukseen

1. ja 2. luokan huoltajilta pyydettiin perusteluja lapsen osallistumiselle varhennettuun englannin opetukseen. Koska monesti kyse oli koulun, ei vanhempien tai lapsen, valinnasta, vastauksissa mainittiin usein englannin olleen osa koulun normaalia oppiainetarjontaa. Usein vastauksissa kuitenkin mainittiin oppilaan oma kiinnostus englannin kieltä kohtaan sekä mahdollinen aikaisempi englannin osaaminen, samoin kuin englannin kielen tärkeys lapsen tulevaisuuden kannalta. Monet ajattelivat myös kieltenoppimisen olevan lapselle helppoa nuorena.

Hyöty englannin varhentamisesta ja toiveita varhennetulle opetukselle

1. ja 2. luokan huoltajat kertoivat myös tarkemmin näkemyksistään siitä, mitä hyötyä heidän mielestään englannin varhentamisesta on ja millaisia toiveita he asettavat sen varhennetulle opetukselle. Hyvin tavallisia olivat vastaukset, jossa viitattiin oppimisen helppouteen nuorena ja sitä kautta saavutettavaan vahvempaan kielitaitoon. Seuraavalle sivulle on koottu poimintoja huoltajien kommentteista.

Huoltajien näkemyksiä varhennetusta kielenopetuksesta.

- Oppii paremmin ja nopeammin englannin kieltä.
- Lapsi oppii kuin itsestään noin nuorena. Saa loistavan pohjan kielitaidolle ilman pänttäämistä.
- Lapsella kieli tarttuu leikin varjolla muistiin, eikä kielen hallinnasta haittaakaan ole.
- Lapsi omaksuu kieltä helposti, kun se tulee jo nuorena sopivalla tasolla ja ikätaso huomioiden. Myös esimerkiksi ääntämisen oppimisen kannalta kielen opiskelu kannattaa aloittaa nuorena.
- Mielestämme lapsi on oppinut leikkien ja laulujen avulla ääntämistä, lauseita ja sanontoja. Lapsella on hyvä motivaatio uusien kielen oppimiseen.
- Toivon että varsinaisen kielenopetuksen alkaessa on helpompi oppia asioita. Toivon että puhumista opetetaan, että on jatkossa helpompi puhua vieraalla kielellä.
- Avartaa ajatusmaailmaa, samalla myös oppii ymmärtämään kieltä ja huomaamaan ja kielitaidon hyödyt.
- Antaa hyvät valmiudet englannin opiskeluun jatkossa ylemmillä luokilla. Lapsi on englannin opiskelusta innoissaan ja motivoitunut oppimaan uutta.
- Lapseni on saanut kipinän englantiin ja hän kokee sen mukavana uutena asiana koulussa. Hyvää on ollut se., että englantia on ollut leikinomaista ja tukenut muuta luokan opetusta. Tässä on luotu hyvä pohja tulevillekin kieliopinnoille.
- Varhaisessa vaiheessa kielen opetteluun aloittaminen helpottaa opiskelua jatkossa. Englannin kielen taidosta on paljon hyötyä kansainvälistyneessä maailmassa.
- Oppii tunnistamaan englannin kielen sanoja, joten varsinainen kielen opiskelun aloittaminen voi olla helpompaa.
- En vielä osaa sanoa onko siitä hyötyä, mutta tietysti toivon lapsen oppivan englannin kielen mahdollisimman hyvin.
- Tämä on erittäin hyvä juttu, mutta vanhempana toivoisin pysyvänä paremmin perillä mitä opetetaan ja minkälaisia asioita tokaluokkalaisen pitäisi osata kun kirjoja tai monisteita ei ole. On myös mahdotonta tukea lapsen oppimista kun ei yhtään tiedä missä mennään.

Asiat, jotka ovat olleet lapselle helppo oppia englannin kielellä

Ensimmäisen ja toisen luokan huoltajat kertoivat, että lapsi on oppinut sanoja (numerot, värit) ja ääntämisen helposti, samoin esittelemään itsensä ja muut vastaavia fraaseja. Osa huoltajista kertoi yksinkertaisesti kaiken tuntuvan lapsesta helpolta. Jokunen vastaaja tosin mainitsi, ettei tiennyt kovin tarkasti, miten lapsen oppiminen edistyi.

Asiat, jotka ovat olleet lapselle vaikea oppia englannin kielellä

Huoltajat eivät maininneet kovin montaa haastetta. Tavallisimmin tuotiin esiin kirjallisen ja suullisen kielen suhteen oppimisen vaikeus, mikä näkyy esimerkiksi haasteina kirjoittaa englanninkielisiä sanoja. Tämä onkin englannin kielen kohdalla ymmärrettävä haaste. Jonkin verran mainittiin myös haasteita ääntämisen oppimisessa erityisesti niiden äänteiden osalta, joita ei suomen kielessä esiinny.

Tulevaisuuden kielet

Kaikkien lasten huoltajilta kysyttiin mielipidettä siitä, minkä kielten osaamisesta olisi hyötyä heidän lapselleen tulevaisuudessa. He saivat valita annetusta listasta niin monta kieltä kuin halusivat ja myös lisätä siihen kieliä.

Mielenkiintoisesti vain 65 %:a huoltajista valitsi suomen kielen yhdeksi tulevaisuuden kannalta hyödyllisistä kielistä. Tähän saattaa tietenkin vaikuttaa se, että suomi oli valtaosalle huoltajista ja lapsista äidinkieli, joten se on saattanut jäädä merkittämättä epähuomiossa.

Ylivoimaisesti hyödyllisimmäksi kieleksi lapsen tulevaisuuden kannalta huoltajat valitsivat englannin (92 %:a huoltajista merkitsi sen hyödylliseksi kieleksi). Seuraavaksi eniten merkintöjä saivat venäjä (62 %) ja ruotsi (61 %). Jonkin verran näistä jäivät jälkeen muut listassa nimeltä mainitut kielet eli saksa (49 %), espanja (31 %), ranska (21 %) ja kiina (17 %). Noin 10 % lisäsi listaan vielä jonkun muun kielen kuten turkki, kurdi ja viittomakieli.

5. Yhteenveto ja loppusanat

Pilottitutkimuksessa selvitettiin vajaan 150 1.-luokkalaisen, noin 300 2.-luokkalaisen ja vajaan 300 3.-luokkalaisen suhtautumista englannin opiskeluun ja miten he käyttävät englanti vapaa-ajallaan. Lisäksi selvitettiin, miten heidän kielitaitonsa on kehittynyt ensimmäisten 6 kuukauden jälkeen opintojen aloittamisesta. Mukana tutkimuksessa oli yli 20 koulua eri puolelta Suomea. Oppilaiden lisäksi tutkimuksessa selvitettiin myös opettajien ja huoltajien näkemyksiä varhennetusta kieltenopetuksesta.

Valtaosa oppilaista, opettajista ja huoltajista suhtautui myönteisesti varhennettuun kieltenopetukseen. Opettajien ja huoltajien vastauksissa tuli esille näkemyksiä siitä, että nuorempien oppilaiden on helppoa oppia kieltä, etenkin jos se tapahtuu suullista kielitaitoa korostaen ja leikinomaisesti. Opettajien vastauksista käy ilmi, että varhennettua kieltenopetusta toteutetaan monipuolisin tavoin ja hyödyntäen hyvin erilaisia verkossa ja muista lähteistä saatuja ideoita ja materiaaleja.

Oppilaskyselyssä kävi ilmi eroja englannin käytössä vapaa-ajalla sekä eroja oppilaiden käsityksissä ensimmäisen opiskeluvuoden aikana tapahtuneesta oppimisesta. Vanhemmat oppilaat käyttivät englantia huomattavasti enemmän kuin nuoremmat ja arvioivat osaavansa enemmän. Erot auttavat osaksi selittämään, miksi eri ikäiset ja eri vuosiluokilla englannin aloittaneet osaavat englantia niin eritasoisesti, vaikka ovatkin opiskelleet sitä yhtä kauan. Luonnollisesti vanhempien oppilaiden äidinkieltensä osaaminen on vahvempaa.

Oppilaiden kielitaito vaihteli täysin vasta-alkajasta kieltä jo jonkin verran osaaviin. Valtaosalla 1.-luokkalaisista englannin kielen suullinen taito oli puolen vuoden opiskelun jälkeen vielä vasta kehittymässä kohti tasoa A1.1¹³. Valtaosa oppilaista osasi kuitenkin vastata joihinkin yksinkertaisiin kysymyksiin ja myös ymmärsi tällaisia kysymyksiä viimeistään tutkimusavustajan tuella. Tulokset olivat odotuksenmukaisia.

Ensimmäisen luokan oppilaat tunnistivat noin neljäsosan tavallisimmista englannin kielen sanoista, kun taas toisen luokan ja etenkin kolmannen luokan oppilaat hallitsivat näistä sanoista huomattavasti suuremman osan. Merkittävä havainto olikin, että englannin kielen taito ja kirjoitetun suomen kielen hahmottaminen oli merkitsevästi ja selvästi parempaa mitä vanhempi oppilas oli kyseessä.

Pilottitutkimuksella selvitimme englannin kielen varhentamisen lähtötilannetta vuosiluokilla 1 ja 2 ja vertasimme sitä 3. luokalla alkaneeseen opetukseen. Tutkimuksella loimme lähtökohdan varhennetun kieltenopetuksen laajemmalle ja monipuolisemmalle tutkimukselle, jonka tulisi tulevaisuudessa kattaa kielitaitoa, oppilaiden motivaatiota ja muita tekijöitä laajemmin. Varhennetun vieraan kielen opetuksen vaikutuksia ei voi tutkia perusteellisesti tällaisella

¹³ ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004.

poikkileikkaustutkimuksella, vaan siihen vaaditaan pitkäkestoista seurantatutkimusta. Vain niin voidaan vastata muun muassa kysymyksiin siitä, saavuttavatko eri luokilla saman kielen opiskelun aloittaneet samanlaisen vai erilaisen taitotason esimerkiksi peruskoulun loppuun mennessä. Samoin varhaisen kieltenopiskelun mahdolliset vaikutukset opiskelumotivaatioon voidaan selvittää vasta pitempikestoisella tutkimuksella.

Liite 1

Alla oleviin taulukoihin (taulukot 20–26) on koottu oppilaiden omat arviot englannin kielen käytöstään koulun ulkopuolella.

Puhun englantia jonkun kanssa

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	117	80,7	131	46,3	69	28,5
1–2 kertaa kuukaudessa	5	3,4	29	10,2	26	10,7
1–2 kertaa viikossa	7	4,8	89	31,4	82	33,9
Joka päivä tai melkein joka päivä	16	11,0	34	12,0	65	26,9
Yhteensä	145	100,0	283	100,0	242	100,0

Taulukko 20. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he puhuvat englantia vapaa-ajallaan.

Kuuntelen lauluja englannin kielellä

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	57	39,3	50	17,3	27	11,2
1–2 kertaa kuukaudessa	16	11,0	27	9,3	26	10,8
1–2 kertaa viikossa	29	20,0	98	33,9	54	22,4
Joka päivä tai melkein joka päivä	43	29,7	114	39,4	134	55,6
Yhteensä	145	100,0	289	100,0	241	100,0

Taulukko 21. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he kuuntelevat englanninkielisiä lauluja vapaa-ajallaan.

Katselen englanninkielisiä ohjelmia TV:stä

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	64	44,1	103	36,1	52	21,5
1–2 kertaa kuu-kaudessa	17	11,7	36	12,6	30	12,4
1–2 kertaa viikossa	29	20,0	68	23,9	56	23,1
Joka päivä tai melkein joka päivä	35	24,1	78	27,4	104	43,0
Yhteensä	145	100,0	285	100,0	242	100,0

Taulukko 22. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he katsovat englanninkielisiä tv-ohjelmia vapaa-ajallaan.

Pelaan englanninkielisiä tietokonepelejä

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	64	44,1	103	36,0	46	19,0
1–2 kertaa kuu-kaudessa	15	10,3	41	14,3	34	14,0
1–2 kertaa viikossa	32	22,1	47	16,4	47	19,4
Joka päivä tai melkein joka päivä	34	23,4	95	33,2	115	47,5
Yhteensä	145	100,0	286	100,0	242	100,0

Taulukko 23. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he pelaavat englanninkielisiä tietokonepelejä vapaa-ajallaan.

Luen jotain englanniksi (esim. lehdet, kirjat)

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	129	89,0	201	72,3	107	44,0
1–2 kertaa kuu-kaudessa	7	4,8	42	15,1	48	19,8
1–2 kertaa viikossa	7	4,8	23	8,3	66	27,2
Joka päivä tai melkein joka päivä	2	1,4	12	4,3	22	9,1
Yhteensä	145	100,0	278	100,0	243	100,0

Taulukko 24. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten he lukevan jotain englanniksi vapaa-ajallaan.

Kirjoitan jotain englanniksi

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	125	86,2	141	50,5	41	17,0
1–2 kertaa kuu-kaudessa	13	9,0	66	23,7	43	17,8
1–2 kertaa viikossa	6	4,1	48	17,2	98	40,7
Joka päivä tai melkein joka päivä	1	,7	24	8,6	59	24,5
Yhteensä	145	100,0	279	100,0	241	100,0

Taulukko 25. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he kirjoittavat jotain englanniksi vapaa-ajallaan.

Teen jotain muuta englanniksi

	1.luokka		2.luokka		3.luokka	
	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti	Lukumäärä	Prosentti
Harvemmin tai en koskaan	123	85,4	135	50,6	75	32,8
1–2 kertaa kuu-kaudessa	5	3,5	50	18,7	36	15,7
1–2 kertaa viikossa	8	5,6	40	15,0	65	28,4
Joka päivä tai melkein joka päivä	8	5,6	42	15,7	53	23,1
Yhteensä	144	100,0	267	100,0	229	100,0

Taulukko 26. Oppilaskysely. Oppilaiden oma arvio siitä, miten paljon he tekevät jotain muuta kuin jo mainittuja englanniksi vapaa-ajallaan.

Alla oleviin taulukkoihin (taulukot 27–32) on koottu englanninkielisen ja suomenkielisen segmentointitehtävien tulokset; ensin puuttuvien rajojen lukumäärän, sitten ylimääräisten rajojen lukumäärän ja lopuksi edellä mainittujen yhteismäärät.

Segmentointitehtävä englanti

Puuttuvat rajat

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	39.85	10.238	136
2	29.24	13.584	304
3	13.34	10.193	282
Total	25.03	15.493	722

Taulukko 27. Oppilaiden tekemä englanninkielinen segmentointitehtävä. Tulokset puuttuvista rajoista.

Segmentointitehtävä englanti

Ylimääräiset rajat

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	11.88	9.311	136
2	11.89	8.558	304
3	6.71	5.200	282
Total	9.86	7.997	722

Taulukko 28. Oppilaiden tekemä englanninkielinen segmentointitehtävä. Tulokset ylimääräisistä rajoista.

Segmentointitehtävä englanti

Puuttuvat rajat ja ylimääräiset rajat yhdessä

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	51.73	12.257	136
2	41.13	18.593	304
3	20.05	14.181	282
Total	34.89	20.196	722

Taulukko 29. Oppilaiden tekemä englanninkielinen segmentointitehtävä. Yhteistulokset puuttuvista ja ylimääräisistä rajoista.

Segmentointitehtävä suomi

Puuttuvat rajat

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	18.64	11.574	139
2	9.31	7.734	304
3	5.45	5.159	283
Total	9.59	9.125	726

Taulukko 30. Oppilaiden tekemä suomenkielinen segmentointitehtävä. Tulokset puuttuvista rajoista.

Segmentointitehtävä suomi

Ylimääräiset rajat

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	6.61	6.254	139
2	4.51	5.087	304
3	3.00	2.610	283
Total	4.32	4.756	726

Taulukko 31. Oppilaiden tekemä suomenkielinen segmentointitehtävä. Tulokset ylimääräisistä rajoista.

Segmentointitehtävä suomi

Puuttuvat rajat ja ylimääräiset rajat yhdessä

Luokka-aste	Keskiarvo	Keskihajonta	N
1	25.25	14.223	139
2	13.82	9.959	304
3	8.45	6.648	283
Total	13.92	11.552	726

Taulukko 32. Oppilaiden tekemä suomenkielinen segmentointitehtävä. Yhteistulokset puuttuvista ja ylimääräisistä rajoista.

Liite 2

- Aivan loistava, hauska ja motivoiva lisä omaan opetustyöhön!
- Olisi hienoa, jos varhennettu kieltenopetus saataisiin kiinteäksi ja pysyväksi osaksi peruskoulun opetussuunnitelmaa.
- Toivottavasti valtiolta jatkaa hankkeen tukemista varsinaisen hankkeen jälkeen.
- Huippu juttu! Meidän koulussa jatketaan, jos se vain on mahdollista! Lapset tykkäävät
- Hienoa! Palaute lapsilta ja huoltajilta on ollut hyvää.
- Kaiken kaikkiaan aivan upea hanke ja kuten vastauksistani kuultaa prosessi on edelleen käynnissä ja hyvä niin. Matka on alkanut ja toivon sen myös jatkuvan. Olen saanut hankkeelta todella paljon ja uskon, että vieläkin on paljon uusia asioita tulolla...
- Kuten jo aikaisemmin toetsesin, tämä varhennettu kielenopetus on ollut tänä vuonna se minun uusi juttu, josta olen kyllä syttynyt. Aivan ihanaa opettaa ja huomata lasten innostuneisuus. Parhaat palautteet tuli yhdenkin oppilaani arvostelukeskustelussa. Lapsi itsearvioi: Mitkä oppiaine hänellä sujuu tosi hyvin ja mikä on kivaa? Englanti. Mitä hän haluaa oppia lisää: Englanti! Mikä innostuneisuus...
- Älyttömän hyvä juttu, kun nykylapset ovat niin aktiivisia internetin käyttäjiä. Oppilailla on omat tabletit tai chromebookit koululla, ja ilmeisesti kodeissakin. Kannattaa " takoa, kun rauta on kuumaa" suomen kieltä unohtamatta.
- Varhennettu kielenopetus on hyvä juttu niin kauan kuin se on leikinomaista ja mukavaa tutustumista uuteen kieleen. Motivaatiota ei saa tappa.
- Pienet oppilaat tykkäävät, kunhan on leikinomaista, eikä kynällä puurtamista.
- Varhennettua kieltä ei pitäisi lähteä opettamaan liian suorituskeskeisesti esim. pitämällä sanakokeita. Arviointiin pitäisi riittää mielestäni tieto, että on osallistunut esim. varhennetun englannin opetukseen.
- Joskus tuntuu hieman turhalta vaatimus siitä, että varhennettua kielenopetusta antaa vain aineenopettaja, vaikka itse olenkin aineenopettaja. Jos opetuksen vaatimustaso kuitenkin on niin vaatimaton, kuin koulutuksissa on annettu ymmärtää (oppia muutama numero, tervehdys, sanastoa eri aihepiireistä), sellaiset asiat pystyy opettamaan ainakin englannissa miltei kuka tahansa luokanopettajakin. En usko, että ääntämyskään menee kenelläkään opettajalla niin pieleen.
- On hienoa, että meillä on tämä mahdollisuus. Hankaluutensa pidän sitä, että ei ole rahaa hankkia materiaalia varhennetun opetukseen.
- Hyvä idea, jota toivottavasti kehitetään vielä paljon. Kaupungin olisi pitänyt järjestää koulutusta laajamittaisemmin jo ennen varhennetun opetuksen aloittamista, jotta opetus olisi ollut laadukasta ja sisällöltään toimivaa alusta alkaen. Nyt monet opettajat ovat joutuneet aloittamaan ihan tyhjän päältä, ilman mitään tietoa toimivasta pedagogiikasta ja ilman materiaaleja.

- Hanke itsessään tuli äkkiä, koulutus ja hankkeen hallinnointi valtakunnan tasolla jälkijunassa. [Kaupungissamme] lähdettiin napakasti liikkeelle, selkeät linjaukset ja sivistystoimen tuki. Olisimme kaivanneet selkeämpiä valtakunnallisia linjauksia ja "jotakin valmista", kun aloitimme. Nyt oikeastaan loimme koko suunnitelman ja ohjelman itse, toivottavasti emme tehneet turhaa työtä - miten valtakunnalliset linjaukset ja esim. ops muotoutuvat?
- Kielenkärkihankkeelle pitää ehdottomasti olla ns. ylimääräinen oppitunti lukujärjestyksessä. Kielen opiskelu jää muuten helposti hyvin vähäiseksi, jos sille ei omaa oppituntia. Uudessa ops:issa paljon laajoja kokonaisuuksia, joita pitäisi toteuttaa oppiaineisiin sitoen....
- Koen, ja moni opettaja kokee, että varhennettu kieli pitäisi olla ylimääräisenä tuntina tuntikehyksessä. Se voi olla myös tuntikehykseen sisällytettynä, mutta tällöin opetuksen painopiste olisi samanaikaisopetus ja oppiaine vaihtelisi. Kieli olisi oppimisen väline. Tässä täytyisi kuitenkin opettajilla olla saumaton yhteistyöhalukkuus ja toteutumistapa.
- En olisi kannattanut ruotsin kielen aloittamista kuudennelle luokalla, kuten ei yksikään koulumme kieltenopettajista, jos siihen olisi voinut vaikuttaa.
- Haluaisin jatkaa varhennetun kielen opettamista myös seuraavana lukuvuonna, mutta jos siihen ei saada hankerahaa, niin opetusta ei pystytä järjestämään.
- Toivoisin, että kunnan päättäjiin pyrittäisiin vaikuttamaan ylemmältä taholta! Ja että sivistystoimenjohtajat/koulutuspäälliköt pysäytettäisiin hetkeksi asian äärelle. Meillä on nyt ainakin sähköisen kyselyn tuloksia (sekä esiopettajilta että lapsi-huoltajasektorilta). 95% vastanneista lapsista/perheistä tykkää Kikatuksesta ja toivoo varhennusta!
- Olen ollut tyytyväinen. Olen joskus kysynyt, voisiko oma opettaja olla tunnilla edes joskus. Ei voi.
- Toivoisin että kaikilla kouluilla Kikatustunti menisi järjestelyissä ohjeiden mukaan ja tuntia ei liikuteltaisi vuoden aikana. Opettajien käytännön järjestelyihin aikaa ja esim. se että välituntivalvonnan antaminen kikatuseille jotka liikkuvat eri kouluilla olisi kielletty.
- Ylisuuret oppilasryhmät eivät palvele ketään, 45 minuuttia kaaoksenhallintaa.
- Kyseessä on hurjan vaativa asia. Luokanopettajilla on paljon tähän annettavaa, yhteistyö aineenopettajien ja kieltä opettavien luokanopettajien välillä olisi paras pohja kehitystyölle.
- Yhteisopettajuus luokanopettajan kanssa on ollut huippua; hän tukee minua alkuluokan opettamisessa ja minä puolestaan kielipuolella